

WORDPRESSIN SIVUNRAKENNUSTYÖKALUJEN VERTAILU

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Tietojenkäsittelyn koulutus

Kevät 2024

Johanna Ikari

Tietojenkäsittelyn koulutus
Tekijä Johanna Ikari
Työn nimi WordPressin sivunrakennustyökalujen vertailu
Ohjaaja Tommi Saksa

Tiivistelmä
Vuosi 2024

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten WordPressin sivunrakennustyökalujen käyttökokemus eroaa toisistaan ja miten eri työkalut soveltuvat asiakkaan tarpeisiin ja taitotasoon. Opinnäytetyössä tutkittiin eroavaisuuksia WordPressin natiivin Gutenberg block-editorin ja suosituksen Elementor-sivunrakennustyökalun välillä. Tutkimuksen keskiössä olivat työkalujen tuottamat käyttäjäkokemukset.

Opinnäytetyön teoreettisessa osuudessa määritellään työn kannalta keskeiset käsitteet liittyen käytettävyyteen ja käyttäjäkokemukseen. Tietopohjassa käydään myös läpi mistä hyvä käyttäjäkokemussuunnittelu (UX) ja käyttöliittymäsuunnittelu (UI) ja rakentuvat. Teoriaosassa esitellään WordPressin sisäisten sivueditorien eri versioita sekä suosituimpia kolmannen osapuolen suunnitteleimia sivunrakennuslisäosia ja niiden roolia sivustokehityksessä. Opinnäytetyö on toiminnallinen, ja se toteutettiin kvalitatiivisena vertailevana tapaustutkimuksena. Tutkimuksessa vertailtiin saman laskeutumissivun rakennusprosessia kahdella eri sivunrakennustyökalulla, teoreettisen osuuden pohjalta valituilla kriteereillä. Vertailun pohjalta syntyneet havainnot tallennettiin päiväkirjamerkintöinä, joiden pohjalta analysoitiin ja kirjattiin eri työkalujen erityispiirteitä vertailumatriisiin.

Tutkimusvaiheen alussa havaittiin, että Gutenbergin rajalliset ominaisuudet eivät sellaisenaan mahdollistaneet suunnitelman mukaisen laskeutumissivun toteutusta, joten Gutenbergin toiminnallisuuksia laajennettiin hyödyntämällä Gutenbergille tarkoitettua Spectra-lisäosaa. Tutkimuksessa havaittiin, että molempien työkalujen käyttäjäkokemus oli pääasiassa miellyttävä, tarpeeseen vastaava ja mahdollisti lähes täysin suunnitelman mukaisen laskeutumissivun toteutuksen. Tutkimuksessa todettiin, että Spectralla paranneltu Gutenberg täytti kriteerit Elementoria paremmin monilla osa-alueilla: se suoriutui niin käytettävyyden, houkuttelevuuden kuin uskottavuudenkin suhteen kilpailijaansa paremmin.

Avainsanat www-sivut, WordPress, sivunrakennus, käyttäjäkokemus, käytettävyys
Sivut 57 sivua ja liitteitä 1 sivu

The purpose of the thesis was to examine how the user experience of WordPress page builder varies between different tools and how these tools suit to customer's needs and skills. In this thesis differences between the native WordPress Gutenberg block editor and a popular page builder Elementor were studied. The most emphasis was put on the user experience of these tools.

The theoretical part consists of the most relevant concepts of usability and user experience. The theory base also walked through the building blocks of user experience design (UX) and user interface design (UI). The different versions of native WordPress editors and the most popular third-party page builders were introduced. The thesis is functional, and it was executed as a qualitative comparative case study. The research was conducted by comparing the building process of the same landing page with two different page builders by criteria that were selected based on the theoretical section. The observations found in the comparison were saved as diary notes. These notes were analyzed and recorded in the comparison matrix.

In the early stages of the research, it was noticed that the limited properties of Gutenberg didn't enable the landing page design that was planned to be executed in the study. Therefore, Gutenberg's functionalities were upgraded with Spectra, an add-on that works on top of the native Gutenberg editor. The research demonstrates that the user experience of both page builders was mostly pleasant, corresponding the user's needs and enabled the building of the landing page almost entirely as designed. The analysis indicates that the Gutenberg upgraded with Spectra filled the chosen criteria better than Elementor in several areas: it excelled in usability, desirability and credibility compared to its competitor.

Keywords website, WordPress, page builder, user experience, usability
Pages 57 pages and appendices 1 page

Sanasto

API	Application Programming Interface. Ohjelmointirajapinta ohjelmassa.
CSS	Cascading Style Sheet. Tyylikieli, jolla voidaan määritellä verkkosivun ulkoasu ja esitystapa.
CTA	Call-To-Action. Kehote, jonka tarkoitus on ohjata käyttäjää tekemään tietty toiminto.
drag & drop -editori	Sivunrakennustyökalu, joka perustuu valittaviin ja raahattaviin osioihin ja elementteihin.
responsiivinen	Verkkosivu, joka mukautuu kaikille laitteille ja näyttökokoihin.
wireframe	Verkkosivustokehitykseen tarkoitettu rautalankamalli, jolla pyritään visualisoimaan suunnitelma.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Käytettävyys	2
3	Käyttäjäkokemus.....	3
3.1	Käyttäjäkokemussuunnittelu (UX)	3
3.1.1	UX-suunnitteluprosessi.....	3
3.1.2	UX-suunnittelun kriteerit	5
3.2	Käyttöliittymäsuunnittelu (UI)	6
4	WordPress ja sivunrakennustyökalut	10
4.1	WordPressin sivueditorit	10
4.2	Kolmannen osapuolen sivunrakennustyökalut	12
4.2.1	Elementor	13
4.2.2	Divi	14
4.2.3	SiteOrigin Page Builder	15
4.2.4	Visual Composer	15
5	Vertaileva tutkimus.....	17
6	Vertailun tavoite ja tarkoitus	18
7	Sivustojen suunnitteluprosessi	21
7.1	Laskeutumissivun rakennus Gutenberg-editorilla	22
7.2	Laskeutumissivun rakennus Elementorilla.....	31
8	Tulokset, johtopäätökset ja pohdinta	40
8.1	Käytettävyys	42
8.2	Houkuttelevuus	42
8.3	Löydettävyys.....	43
8.4	Uskottavuus	43
8.5	Eriyisominaisuudet.....	44
8.6	Käyttäjältä vaadittu taitotaso	44
9	Yhteenveto.....	45
	Lähteet	46

Kuvat, komennot, ohjelmakoodit, taulukot ja kaavat

Kuva 1 UX-suunnitteluprosessi	4
Kuva 2 Morvillen UX-hunajakennomalli.....	6
Kuva 3 Esimerkki UX-suunnitelmasta (wireframe-malli) sekä sen pohjalta rakennetusta UI-suunnitelmasta	7
Kuva 4 Classic Editor.....	10
Kuva 5 Gutenberg Editor (Block Editor)	11
Kuva 6. Full-Site Editing (FSE)	12
Kuva 7 Elementorin käyttöliittymä perustuu raahattaviin elementteihin.	13
Kuva 8 Divin käyttöliittymässä osioita voi muokata oikeassa sijainnissaan.	14
Kuva 9 SiteOrigin Page Builderin käyttöliittymä perustuu riveihin ja vimpaimiin.	15
Kuva 10 Visual Composerin käyttöliittymä toimii drag & drop -periaatteella	16
Kuva 11 UI-suunnitelma laskeutumissivujen rakennuksen pohjaksi.....	21
Kuva 12 Container-osioden lisääminen Spectran avulla.....	23
Kuva 13 Spectran tarjoama laaja elementtivalikoima	23
Kuva 14 Spectran valmiit sivupohjat helpottamaan suunnittelua	24
Kuva 15 Container-osion editointi Spectran avulla	24
Kuva 16 Muokattu sivu editointinäkyvässä sisälsi kaikki halutut elementit ja muotoilut.....	25
Kuva 17 Julkaistu sivunäkymä ei toistanut osaa elementeistä ja muotoiluista oikein...	26

Kuva 18 Spectran editointinäkymä mahdollisti muokkauksen myös mobiilille ja tabletille	27
Kuva 19 Mobiilisivun editointinäkymä.....	27
Kuva 20 Julkaistu sivunäkymä mobiilissa.....	28
Kuva 21 Navigaation rakennus onnistui kätevästi valmiilla header-elementeillä.....	28
Kuva 22 Navigaation muotoilu ei onnistunut täysin Spectran valmiilla työkaluilla	29
Kuva 23 Omien CSS-muotoilujen avulla sivua pystyi personoimaan tarkemmin	29
Kuva 24 CSS-muotoilujen avulla suurin osa muotoiluvirheistä korjautui.....	30
Kuva 25 Gutenbergillä ja Spectralla suunniteltu valmis laskeutumissivu	30
Kuva 26 Elementorin elementit oli helppo lisätä raahaamalla sivulle.....	31
Kuva 27 Elementin muokkaus tapahtui keskitetysti yhdestä valikosta.....	32
Kuva 28 Container-osion muokkaus oli selkeää.....	32
Kuva 29 Nappien asettelu ei ollut täysin joustavaa	33
Kuva 30 Tekoälyä oli mahdollista hyödyntää eri tekstielementeille sille tarkoitetusta linkistä	34
Kuva 31 Elementorin Responsive mode mahdollisti sivun muokkauksen eri sivukokoihin	35
Kuva 32 Sivunäkymän muokkaukset tietokoneen näytöllä ja mobiilissa	36
Kuva 33 Kukin sisältöosio oli mahdollista piilottaa eri näyttökoissa	36
Kuva 34 Containerin piilotus mobiilinäkymästä toimi moitteettomasti julkaistulla sivulla	37

Kuva 35 Elementor ei mahdollistanut navigaation muokkausta, vaan se tuli tehdä WordPressin asetusten ja kustomoidun CSS-koodin avulla	38
Kuva 36 Footerin piilotus onnistui kustomoidun CSS:n kautta.....	38
Kuva 37 Elementorilla suunniteltu valmis laskeutumissivu	39
Taulukko 1 Vertailumatriisi.....	19
Taulukko 2 Vertailumatriisi tutkimuksen tuloksista	40

Liitteet

Liite 1. Aineistonhallintasuunnitelma

1 Johdanto

WordPress-sivustojen suunnittelussa käytetään yhä useammin sivunrakennustyökaluja helpottamaan sivuston rakennusta ja ylläpitoa. Sivunrakennustyökalut mahdollistavat sekä toiminnoiltaan että visuaaliselta ilmeeltään monipuolisten sivustojen rakentamisen nopeasti, ja usein niitä käyttämällä myös sivuston ylläpitäjän päivittäinen sisällöntuotto on selkeämpää eikä vaadi laajaa erikoisosaamista. WordPressin kehittämän, natiivin Gutenberg-editorin, ja vaihtoehtoisten sivunrakennustyökalujen välillä on vallinnut kilpailuasetelma jo pitkään, mutta näiden tarjoamasta käyttäjäkokemuksesta, eroavaisuuksista ja soveltuvuudesta erityyppisille sivustoille ja asiakkaille löytyy vain vähän tutkimustietoa. Koska tutkittua tietoa on vähän, työkalun valintaan saattavat vaikuttaa enemmän sivustokehittäjän omakohtaiset mieltymykset kuin asiakkaan tarpeet.

Opinnäytetyössäni tutkin eroavaisuuksia WordPressin natiivin Gutenberg block-editorin ja suosituksen kolmannen osapuolen Elementor-sivunrakennustyökalun välillä. Työn tavoitteena on selvittää, miten eri työkalujen käyttökokemus eroaa toisistaan ja miten eri työkalut soveltuvat asiakkaan tarpeisiin ja taitotasoon. Näiden pohjalta pohditaan, millä kriteereillä sivustokehittäjän tulisi tehdä valinta työkalun valinnassa. Työn tulokset helpottavat sivustokehittäjiä tekemään valinnan eri sivunrakennustyökalujen välillä rakennettaessa uutta sivustoa asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Tutkimuskysymykset ovat:

- Millaisia eroavaisuuksia, haasteita ja hyötyjä Gutenbergin ja Elementorin välillä on sivunrakennuksessa?
- Millaisen käyttäjäkokemuksen vertailun kohteena olevat työkalut tuottavat?
- Mitkä kriteerit ovat asiakkaan kannalta tärkeimmät sivunrakennustyökalun käytössä?

2 Käytettävyys

Käytettävyydellä viitataan siihen, miten helppoa ja toimivaa jonkin palvelun tai alustan käyttö on. Käyttöliittymiä ja sovelluksia suunniteltaessa niiden käytettävyys on yksi tärkeimmistä kriteereistä, sillä käytettävyydeltään huonot käyttöliittymät eivät saa käyttäjiä viihtymään ja kokemaan sovelluksen käyttöä miellyttäväksi ja hyödylliseksi. Siten huono käytettävyys voi hankaloittaa käyttäjien sitoutumista kyseiseen käyttöliittymään ja kannustaa käyttäjiä siirtymään kilpailevien vaihtoehtojen pariin. (Nichols & Chesnut, 2014, s. 11; Nielsen, 2012)

Nielsen (2012) jakaa käytettävyyden viiteen osa-alueeseen:

1. Opittavuus: kuinka helppoa alustan käytön aloittaminen on ensimmäisellä käyttökerralla
2. Tehokkuus: kuinka nopeasti käyttäjä pystyy suorittamaan tehtäviä oppimisvaiheen jälkeen
3. Muistettavuus: kuinka helppoa käytön uudelleen aloittaminen on pidemmän tauon jälkeen
4. Virheet: kuinka paljon virheitä käyttäjä tekee, kuinka vakavia virheet ovat, ja kuinka helposti virheistä palaudutaan
5. Tyytyväisyys: kuinka miellyttävää alustan käyttö on kokonaisuudessaan

Käytettävyys vaatii jatkuvaa testaamista ja kehitystyötä, jotta käyttöliittymällä voidaan vastata käyttäjän muuttuviin tarpeisiin. Yllä olevia kriteereitä tarkkailemalla voidaan esimerkiksi seurata käyttäjien kohtaamien virheiden määrää ja pyrkiä vähentämään niiden syntymistä. (Nielsen, 2012)

3 Käyttäjäkokemus

Käytettävyys tulee erottaa käyttäjäkokemuksesta. Käyttäjäkokemus viittaa kaikkeen vuorovaikutukseen, joka loppukäyttäjällä on yrityksen, sen tuotteiden tai palveluiden kanssa. Sen sijaan käytettävyys on yksi käyttöliittymäsuunnittelun ominaisuuksista. (Norman & Nielsen, 1998) Käyttäjäkokemuksessa keskitytään tarjoamaan käyttäjälle kaikkein oleellisin sisältö, ominaisuudet ja toiminnallisuudet, eikä pyritä vain siihen, että ne ovat helposti käytettäviä. Käyttäjäkokemuksessa käytettävyyden lisäksi keskiössä ovat esimerkiksi visuaalinen houkuttelevuus, viestinnän sävy ja vuorovaikutteisuus. (Nichols & Chesnut, 2014, s. 14)

Hyvä käyttäjäkokemus vaatii saumatonta yhteistyötä monella eri osa-alueella: siinä tulee huomioida mm. tekniset ja graafiset aspektit, markkinoinnillinen näkemys sekä käyttöliittymäsuunnittelu (UI). Käyttäjäkokemus on onnistunut, kun se ei pelkästään vastaa käyttäjän tarpeisiin, vaan jopa ylittää ne. (Norman & Nielsen, 1998) Hyvä käyttäjäkokemus on edellytys onnistuneelle liiketoiminnalle: sillä on vaikutusta asiakastyytyväisyyteen, asiakkaiden sitoutumiseen, liikevoittoon, kävijämääriin ja brändimielikuvaan. Se toimii myös erinomaisena kilpailuetuna. (Nichols & Chesnut, 2014, s. 12–13, 15)

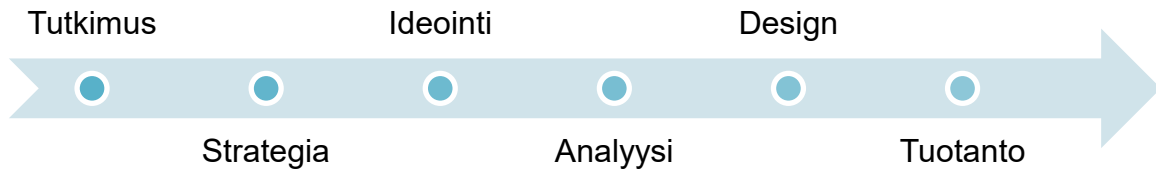
3.1 Käyttäjäkokemussuunnittelu (UX)

Käyttäjäkokemussuunnittelu keskittyy käyttäjän syvälliseen ymmärtämiseen: mitä käyttäjät tarvitsevat ja arvostavat, sekä millaisia kykyjä ja rajoituksia heillä on. (Usability.gov, 2023) Canziba (2018, s. 8) määrittelee käyttäjäkokemussuunnittelun prosessiksi, jossa suunnitellaan hyödyllisiä, helppokäyttöisiä ja erinomaisen vuorovaikutuskokemuksen tarjoavia fyysisiä tai digitaalisia tuotteita. Käyttäjäkokemussuunnittelussa keskitytään siihen miksi, mitä ja miten tuotetta käytetään sen käyttäjien toimesta.

3.1.1 UX-suunnitteluprosessi

Canziban (2018, s. 13–14) mukaan käyttäjäkokemussuunnittelulla on oma prosessinsa (Kuva 1), jonka lähtökohtana on asiakas.

Kuva 1 UX-suunnitteluprosessi

Prosessi muodostuu kuudesta vaiheesta:

1. **Tutkimusvaihe** valmistelee prosessin aloituksen: siinä projektin toimeksiantajaa varten määritellään projektin kustannukset, aikataulu ja tavoiteltu lopputuote.
2. **Strategiavaiheessa** rajataan projektin tavoite ja luodaan ymmärrys lopputuotteen hyödyistä ja tarkoituksesta.
3. **Ideointivaihe** sisältää useita pienempiä kokonaisuuksia, kuten haastatteluja, käyttäjätutkimuksia, kilpailija-analyysejä ja käyttäjähavaintojen keräämistä.
4. **Analyysivaiheessa** kerätystä tiedosta koostetaan huomioita ja pohditaan, miten UX-suunnittelulla voidaan ratkaista esille nousseita tekijöitä.
5. **Design- eli suunnitteluvaiheeseen** siirrytään sen jälkeen, kun edellisten vaiheiden perusteella on saatu määriteltyä selkeät tavoitteet. Suunnitteluvaiheessa visualisoidaan lopputuotetta ja suunnitellaan käyttäjän kulkua esimerkiksi prototyypeillä, wireframe-malleilla ja UI-mallinnoksilla. Suunnitteluvaiheeseen kuuluu myös näiden mallien hiominen hankkimalla niistä palautetta käyttäjiltä.
6. **Tuotantovaihe** on prosessin viimeinen vaihe, joka suoritetaan, kun suunnitteluvaihe ja visuaalinen kokonaisuus ovat täysin viimeistellyt, testattu käyttäjillä ja hyväksytetty vaadituilla sidosryhmillä. Tässä vaiheessa UX-suunnittelijat tekevät tiivistä yhteistyötä kehittäjätiimin kanssa ja ohjaavat heitä laadukkaaseen tekniseen lopputulokseen.

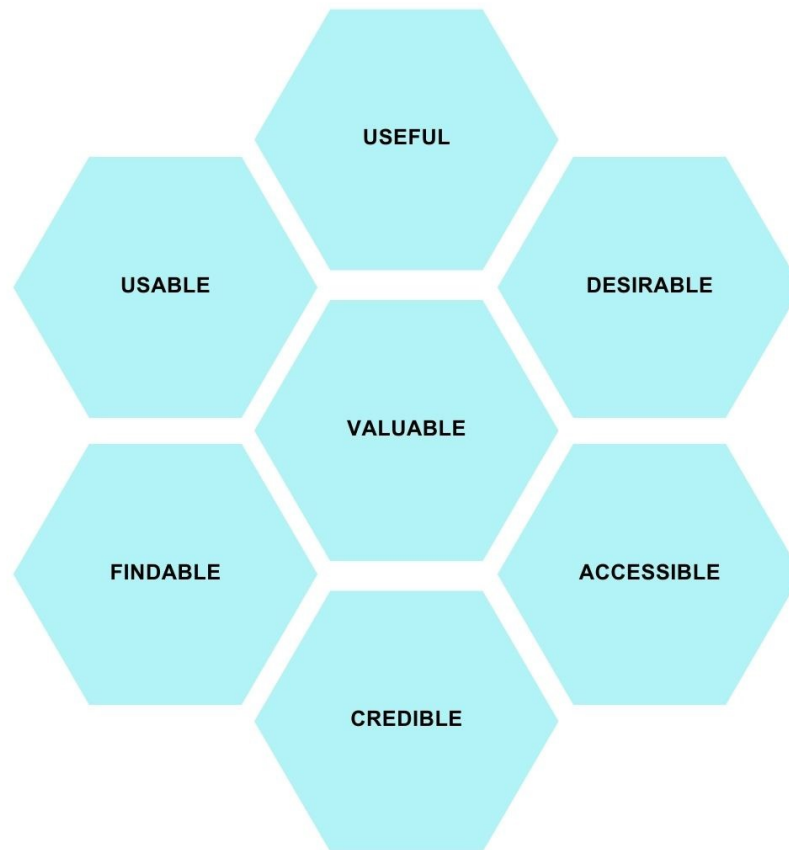
3.1.2 UX-suunnittelun kriteerit

Käyttäjäkokeussuunnittelu (UX) voidaan Morvillen (2004) mukaan jakaa seitsemään osa-alueeseen, jotka muodostavat UX-hunajakennomallin (Kuva 2). Nämä seitsemän ominaisuutta yhdessä muodostavat käyttäjäkokeuksen:

- **Useful – hyödyllinen:** Tuotteella, palvelulla tai sisällöllä tulee olla tarkoitus, joka vastaa tavoitellun kohdeyleisön tarpeeseen ja tavoitteisiin tai tarjoaa ratkaisun kohdekäyttäjän ongelmaan.
- **Usable – käytettävä:** Tuotteen tai palvelun tulee olla helposti ja tehokkaasti käytettävissä.
- **Findable – löydettävä:** Käyttäjän tulee löytää tarvitsemansa ja haluamansa tieto nopeasti ja helposti. Tiedon tulee olla saatavilla oikeaan aikaan ja oikeassa muodossa asiakkaan tarpeeseen nähden.
- **Credible – uskottava:** Käyttäjän on koettava luottamusta yritystä kohtaan tuotetta tai palvelua käyttäessään. Uskottavuutta voidaan lisätä mm. ammattimaisella designilla, tietojen tuoreudella sekä kertomalla taustatietoja yrityksestä ja sen tuote- ja palveluvalikoimasta.
- **Accessible – saavutettava:** Tuotteen tai palvelun tulee olla saavutettavissa kaikille kohdeyleisöille saavutettavuusperiaatteiden mukaisesti.
- **Desirable – houkutteleva:** Tuotteen tai palvelun tulee vedota käyttäjän tunteisiin ja luoda positiivista mielikuvaa brändistä, yrityksestä ja sen tuotteista ja palveluista.
- **Valuable – arvokas:** tuotteen tai palvelun tulee tuottaa lisäarvoa käyttäjilleen, joten sen käytön tulisi tarjota käyttäjälle jokin selkeä hyöty.

(Morville, 2004; Szerovay, 2022; Usability.gov, n.d.)

Kuva 2 Morvillen UX-hunajakennomalli

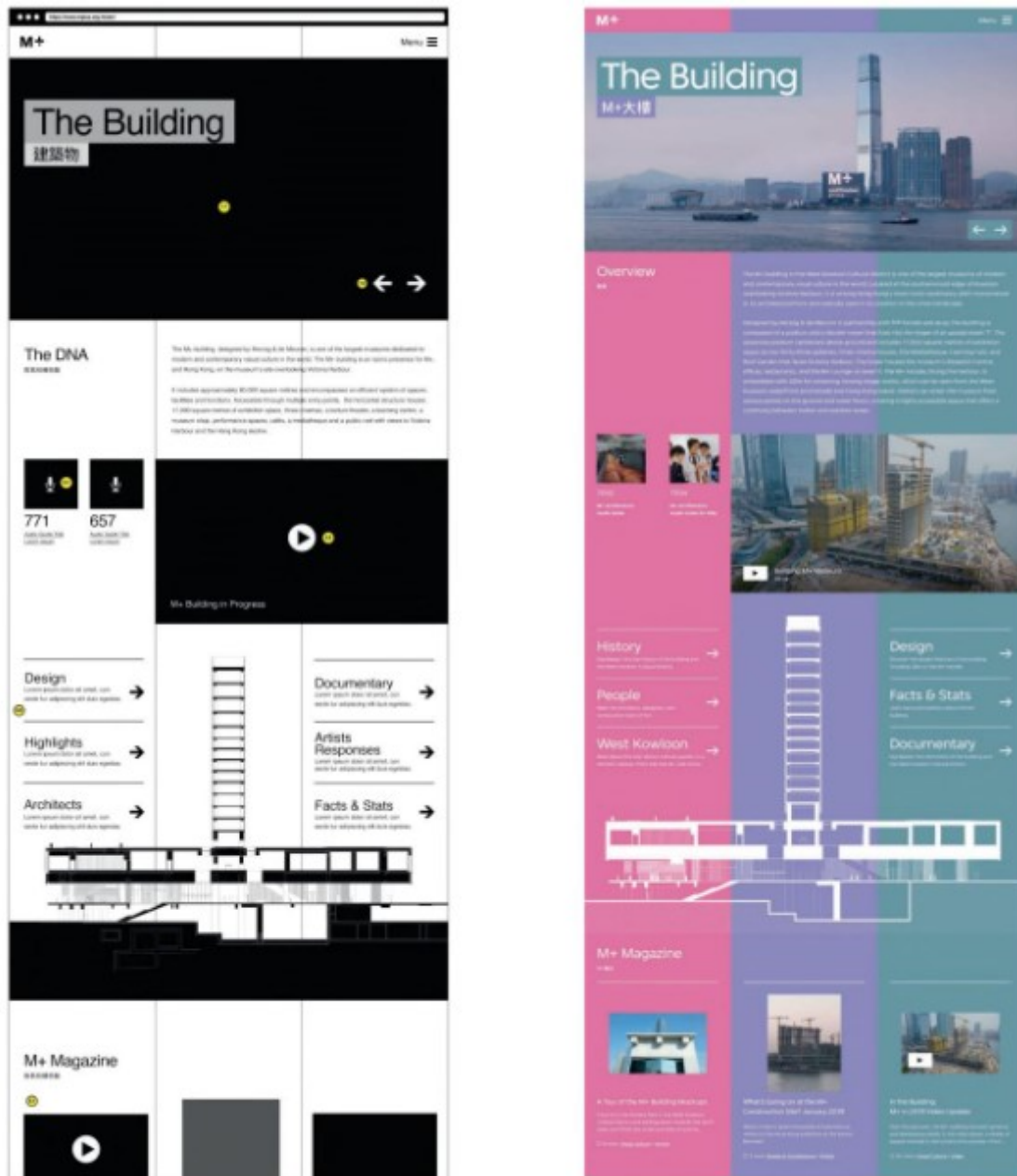

Nichols & Chesnut (2014, s. 9) nostavat keskiöön UX-hunajakennomallin ominaisuuksista vain kolme: hyödyllisyyden, käytettävyyden ja houkuttelevuuden. Elleivät nämä kolme ominaisuutta toteudu, käyttäjä vaihtaa todennäköisemmin toiseen palveluun.

3.2 Käyttöliittymäsuunnittelu (UI)

Käyttäjäkokenemussuunnittelu (UX) sekä käyttöliittymäsuunnittelu (UI) ovat käsitteitä, joita voidaan ajatella osittain päällekkäisinä ja toisiinsa sekoittuvina. Pereyra (2023, s. 12) kuitenkin erottelee nämä toisistaan erottuvina kokonaisuuksina, jotka tulee kuitenkin huomioida suunnitteluprosessissa samanaikaisesti. Hän määrittelee UX-suunnittelun koko prosessin kivijalaksi, jossa määritellään käyttäjän tarpeet, halut, käyttäytyminen ja konteksti. Tämä perusta ei kuitenkaan yksistään tee kokonaisuudesta toimivaa, vaan sen päälle on rakennettava visuaaliset elementit ja tehtävä kokonaisuudesta houkutteleva ja kaikille saavutettava: nämä osa-alueet ovat UI-suunnittelun kenttää (Kuva 3).

Kuva 3 Esimerkki UX-suunnitelmasta (wireframe-malli) sekä sen pohjalta rakennetusta UI-suunnitelmasta (Pereyra, 2023, s. 13)

Usein UX- ja UI-suunnittelu toteutetaan eri suunnittelijoiden toimesta, sillä ne vaativat omanlaistaan ajattelutapaa ja osaamista. Onnistuneen lopputuloksen kannalta on siis erittäin tärkeää, että sekä UX- että UI-näkökulma huomioidaan kaikissa suunnitteluvaiheissa. Tämä vaatii suunnittelijoilta saumatonta yhteistyötä. (Pereyra, 2023, s. 12) Pereyra (2023, s. 10) toteaaakin, että kuten käyttäjäkokemuksenkin, myös käyttöliittymäsuunnittelun lähtökohtana tulee aina olla asiakkaan näkökulma, jotta suunnittelijan omat mieltymykset ja näkemykset

eivät ohjaa kokonaisuutta väärään suuntaan. Käyttöliittymän suunnitteluprosessi tulee aloittaa tutkimalla seuraavia kysymyksiä:

- Kenelle käyttöliittymää suunnitellaan (yleisö)?
- Mihin tarkoitukseen käyttöliittymää tullaan käyttämään (tavoite)?
- Miten käyttöliittymää tullaan käyttämään (käyttötarkoitus)?

Käytettävyyden näkökulmasta saatetaan ajatella, että UX-suunnittelu on UI-suunnittelua tärkeämpää, mutta todellisuudessa käyttöliittymä on usein se tekijä, joka joko lunastaa käyttäjän odotukset tai tuhoaa käyttäjäkokemuksen. Käyttäjä on ensisijaisesti vuorovaikutuksessa käyttöliittymän kanssa, jolla on suuri vaikutus koko käyttäjäkokemuksen muodostumiseen. (Pereyra, 2023, s. 14)

Käyttöliittymäsuunnittelulle onkin olemassa tiettyjä ohjenuoria, joita hyödyntämällä käyttäjän vuorovaikutusta käyttöliittymän kanssa voidaan parantaa. Nielsen (2020) on määritellyt hyvälle käyttöliittymäsuunnittelulle kymmenen heuristiikkaa eli nyrkkisääntöä:

- **Järjestelmästatuksen näkyvyys:** Käyttöliittymän tulee tiedottaa käyttäjää jatkuvasti antamalla palautetta ja ohjaamalla käyttäjää oikeaan suuntaan.
- **Yhteys järjestelmän ja todellisuuden välillä:** Käyttöliittymän sisältö tulee muotoilla käyttäjälle tutulla sanastolla ja konsepteilla.
- **Käyttäjän kontrolli ja vapaus:** Käyttäjät tekevät usein toimintoja vahingossa, ja tällaisia tilanteita varten käyttäjällä tulee olla helposti ja selkeästi nähtävillä mahdollisuus peruuttaa ja tehdä uudelleen suoritettu toiminto.
- **Johdonmukaisuus ja standardit:** Käyttäjän ennako-odotukset ja aiemmat kokemukset eri käyttöliittymistä voivat vaikuttaa siihen, mistä hän etsii tietoa ja miten hän intuitiivisesti käyttää eri toimintoja. Sisällössä ja etenemisessä on hyvä säilyttää johdonmukaisuus ja huomioida yleiset käytännöt.
- **Virheiden ehkäiseminen:** Virheitä voi ennaltaehkäistä muun muassa tarjoamalla käyttäjälle ohjeita, oletusvalintoja, varoituksia ja peruutusmahdollisuuksia.

- **Tunnistettavuus ja mieleen palauttaminen:** Käyttäjän muistin kuormittamisen minimoimiseksi elementeistä, toiminnoista ja valinnoista on hyvä tehdä näkyviä. Käyttäjän ei pitäisi joutua muistelemaan tekemiään valintoja siirtyessään käyttöliittymässä eteenpäin.
- **Joustavuus ja tehokas käyttö:** Joustava käyttöliittymä taipuu käyttäjien eri taitotasoihin ja tarpeisiin esimerkiksi tarjoamalla räätälöityjä etenemispolkuja ja sisällön personointia.
- **Estetiikka ja minimalistinen design:** Käyttöliittymän ei tulisi sisältää turhaa tai harvoin tarvittavaa tietoa, sillä ne vievät huomion oleellisemmilta asioilta. Visuaalisessa ilmeessä ja sisällöissä on hyvä keskittyä päätekijöihin ja minimoida ylimääräiset elementit.
- **Virheiden tunnistaminen, ratkaisu ja niistä palautuminen:** Virheilmoitukset tulisi esittää käyttäjälle erottuvasti ja selkeästi avattuna, ei esimerkiksi pelkin virhekoodein. Virhe tulisi kuvailla tarkasti ja tarjota ongelmaan nopeaa ratkaisua.
- **Ohjeet ja dokumentaatio:** Ihanteellisessa tilanteessa käyttöliittymä on niin selkeä, ettei käyttäjä tarvitse erillisiä ohjeistuksia sen käyttöön. Jos ohjeet ovat tarpeelliset, tulisi niiden olla helposti löydettävissä, mieluiten ohjeistukseen liittyvän toiminnon yhteydessä. Ohjeiden lukua ja noudattamista helpottavat selkeät etenemisvaiheet.

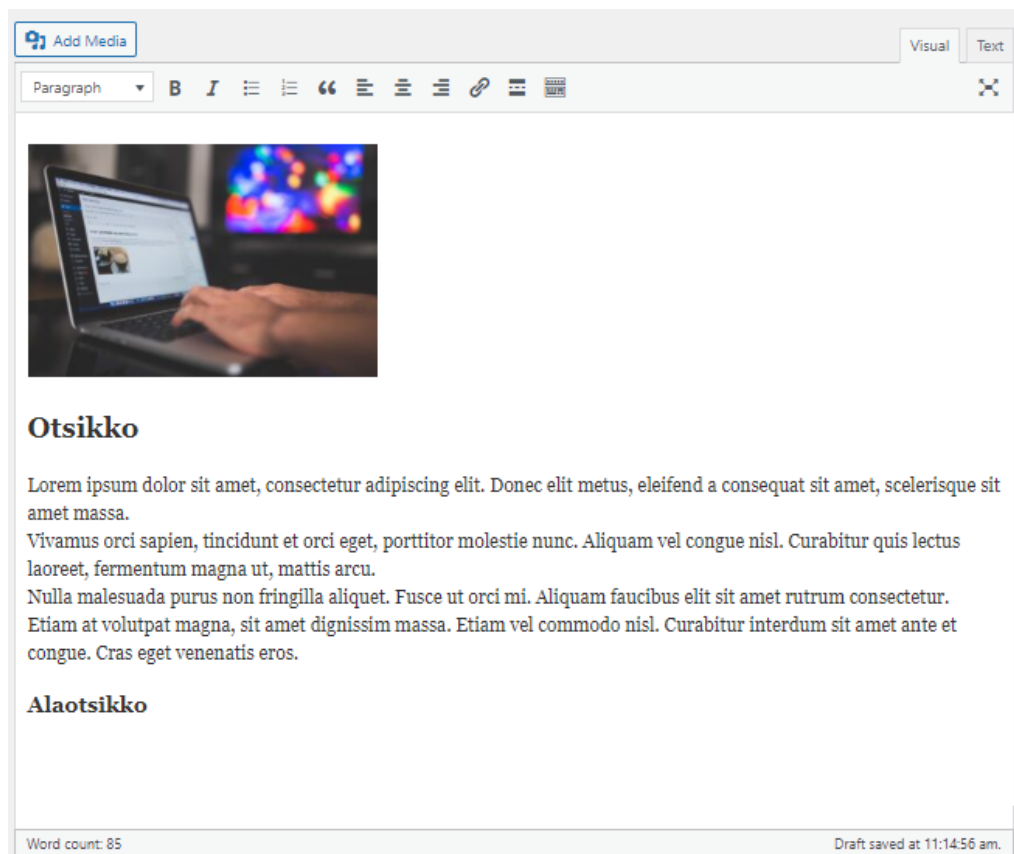
4 WordPress ja sivunrakennustyökalut

WordPress on maailman suurin sisällönhallintajärjestelmä: sillä on rakennettu jopa 43 % kaikista maailman verkkosivustoista. Yksi suosituista tavoista WordPress-sivuston rakentamiseen on sivunrakennustyökalujen käyttäminen. Näillä sivurakentajilla koko sivuston ulkoasu ja tyyllityt on mahdollista toteuttaa helposti ilman suurempaa koodausosaamista. (Saksa, 2023)

4.1 WordPressin sivueditorit

WordPressin sivunrakennus perustui aikaisemmin Classic Editoriin, joka kuitenkin korvattiin vuonna 2018 uudella Gutenberg Editor -versiolla (tunnetaan myös nimellä Block Editor) (Saksa, 2023). Classic Editorin toiminnallisuudet ovat selkeät ja intuitiiviset, ja noudattelevat muun muassa tekstinkäsittelyohjelmien käyttöliittymää (Kuva 4). Vaikka Classic Editor onkin korvattu Gutenberg Editorilla, sitä pystyy edelleen käyttämään lataamalla WordPress-sivustolle erillisen Classic Editor -lisäosan. (Trinity College, n.d.)

Kuva 4 Classic Editor

Gutenbergin käyttöliittymä (Kuva 5) perustuu blokkeihin eli sisältöelementteihin. Blokkeja käyttämällä sivulle voidaan lisätä esimerkiksi kuvia, videota ja gallerioita ja elementtien valikoimaa voidaan laajentaa lisäosien avulla. Gutenbergin käyttöliittymä on selkeästi edeltäjänsä visuaalisempi ja pyrkii jäljittelemään paremmin lopullista sivunäkymää. (Trinity College, n.d.).

Kuva 5 Gutenberg Editor (Block Editor)

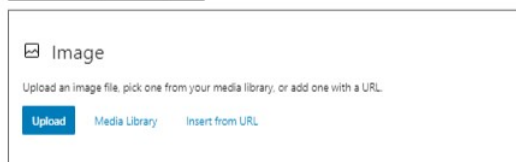
Testisivu

Otsikko

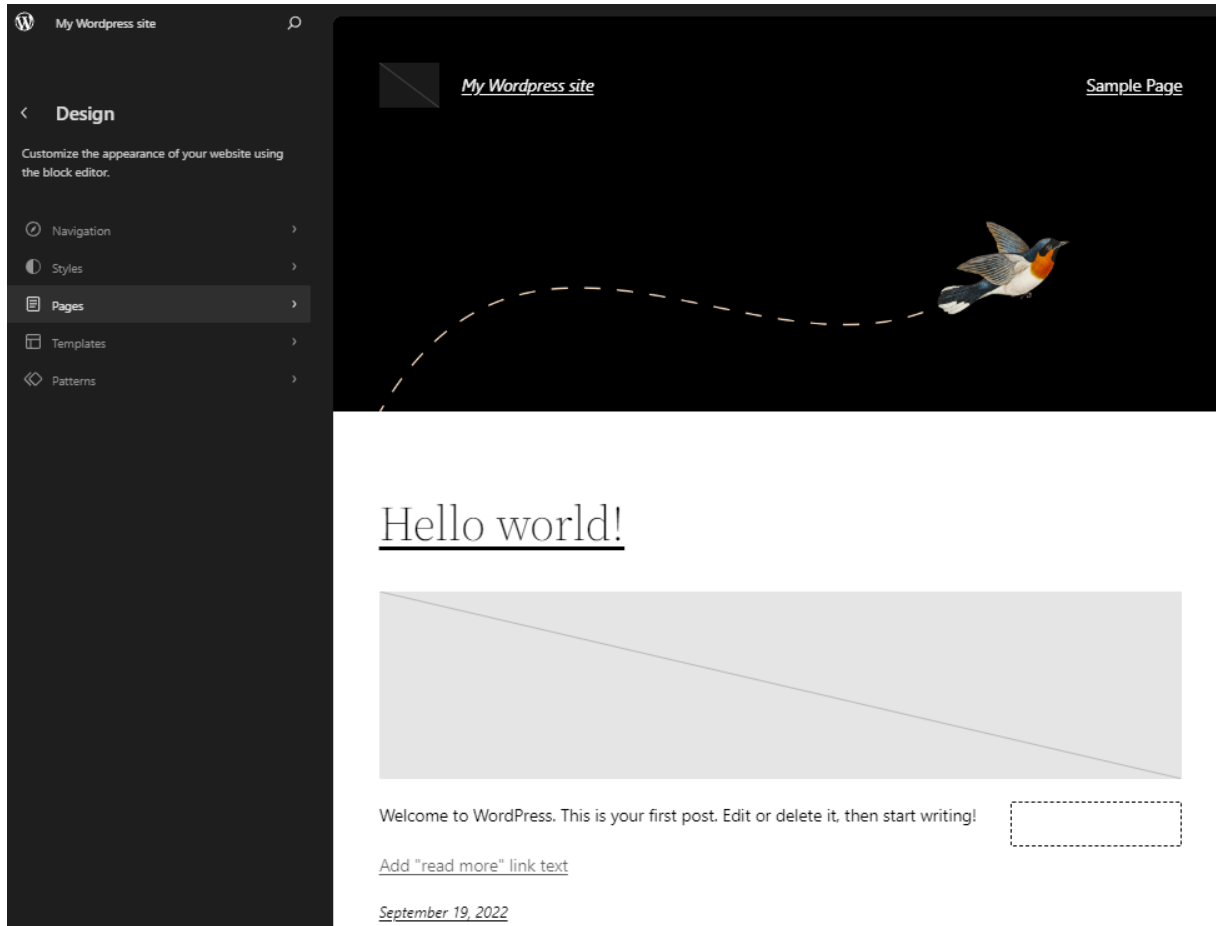
>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Donec elit metus, eleifend a consequat sit amet, scelerisque sit amet massa. Vivamus orci sapien, tincidunt et orci eget, porttitor molestie nunc. Aliquam vel congue nisl. Curabitur quis lectus laoreet, fermentum magna ut, mattis arcu. Nulla malesuada purus non fringilla aliquet. Fusce ut orci mi. Aliquam faucibus elit sit amet rutrum consectetur. Etiam at volutpat magna, sit amet dignissim massa. Etiam vel commodo nisl. Curabitur interdum sit amet ante et congue. Cras eget venenatis eros.

Alaotsikko

Gutenberg on kuitenkin saanut sivustokehittäjien keskuudessa runsaasti kritiikkiä huonosta käyttäjäkokemuksestaan. Gutenbergiä on arvosteltu muun muassa sen puutteellisista ominaisuuksista liittyen responsiivisuuteen ja dynaamisen sisällön luomiseen. Gutenbergille on kehitetty useita lisäosia näiden toiminnallisuuksien parantamiseksi, mutta niitä hyödyntääkseen käyttäjän on hankittava useita erillisiä lisäosia yhden sijaan. (Saksa, 2023) WordPress on tehnyt jatkokehitystä Gutenbergiin ja julkaisi vuonna 2022 uuden Full Site Editing -ominaisuuden (Kuva 6) (Sreeraj, 2022).

Kuva 6. Full-Site Editing (FSE)

Gutenberg mahdollisti ainoastaan sivujen ja artikkeleiden luomisen blokkien avulla, mutta Full Site Editing laajensi muokkausmahdollisuudet koko sivustoon, muun muassa header- ja footer-osioihin sekä navigaatioon. Full Site Editing mahdollistaa koko sivuston laajuisten muokkausten tekemisen yhdestä paikasta ilman koodausosaamista. Full Site Editing on kuitenkin yhteensopiva vain sitä tukevien block-teemojen kanssa. (Sreeraj, 2022)

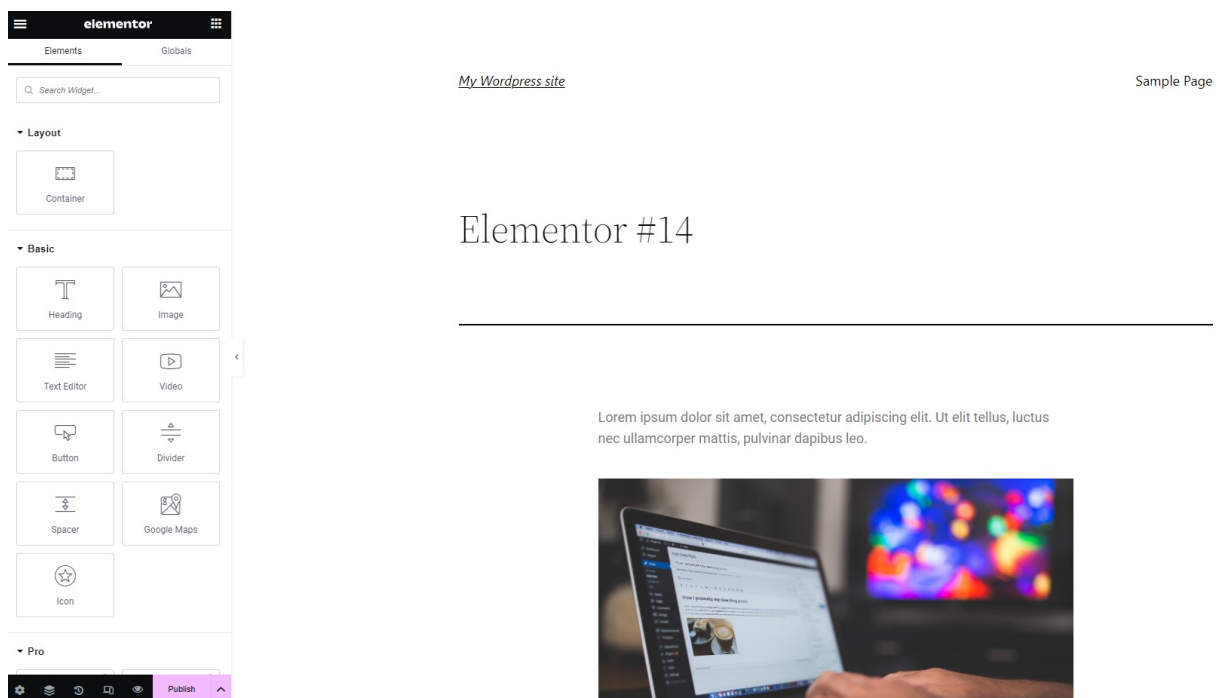
4.2 Kolmannen osapuolen sivunrakennustyökalut

Muita yleisiä WordPress-sivustoille suunnattuja sivunrakennustyökaluja on lukuisia, ja niillä on omat vakiintuneet käyttäjäkuntansa. Rehman (2023) käy läpi WordPressin sivunrakennustyökalujen vertailussaan kymmenen suosittua lisäosaa, joista esittelen lyhyesti seuraavissa kappaleissa neljä: Elementorin, Divin, SiteOrigin Page Builderin ja Visual Composerin.

4.2.1 Elementor

Elementorin tärkeimmiksi ominaisuuksiksi kehittäjätaho luettelee muun muassa sivuston laajat muokkaus- ja räätälöintimahdollisuudet ilman koodausosaamista, laajan valikoiman vimpaimia ja toiminnallisuuksia, valmiit sivupohjat, täyden responsiivisuuden, saavutettavuuden, sivuston nopean latauksen ja runsaat kielivaihtoehdot (Elementor n.d.). WordPressin mukaan Elementorilla on yli 5 miljoonaa aktiivista asennusta ja asteikolla 1–5 käyttäjät ovat antaneet lisäosalle arvosanan 4,6 (WordPress n.d.-a). Elementorista on saatavana ilmainen versio rajatuilla ominaisuuksilla, mutta saadakseen kaikki Elementorin ominaisuudet käyttöön käyttäjän tulee sitoutua kuukausimaksuun, joka on hinnoittelu- ja laskutusmallista riippuen 59–399 € vuodessa (Elementor n.d.). Elementor mahdollistaa vimpaimien hyödyntämisen sivustolla lyhytkoodiosioiden sijaan, mikä helpottaa käytettävyyttä (Kuva 7).

Kuva 7 Elementorin käyttöliittymä perustuu raahattaviin elementteihin.

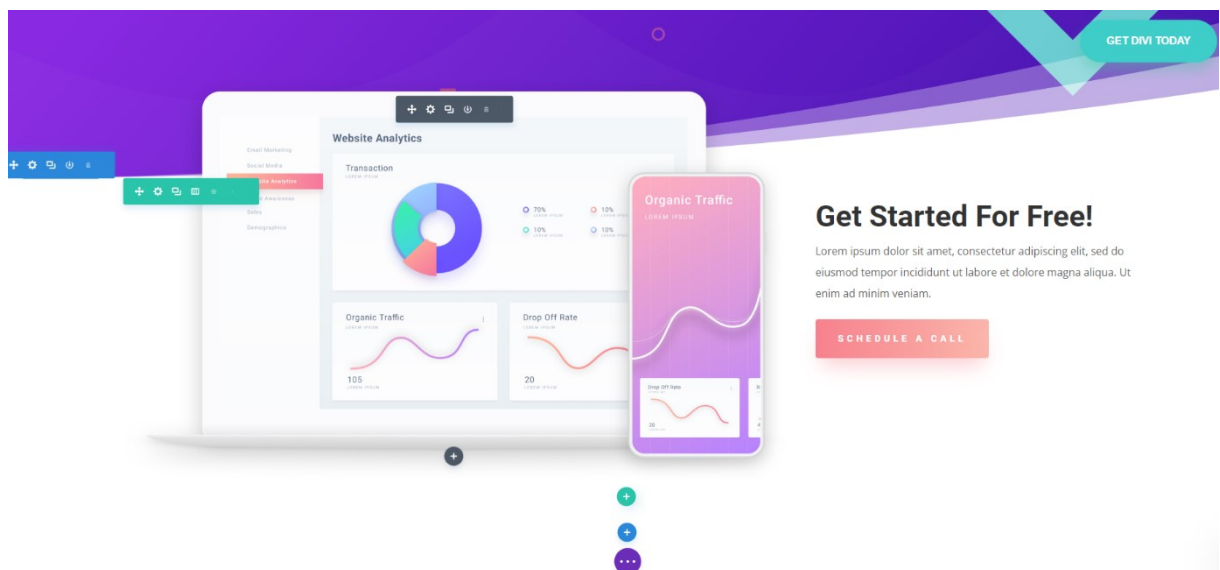

Rehman (2023) nostaa sivunrakennustyökalujen vertailussaan Elementorin tärkeimmiksi ominaisuuksiksi muun muassa drag & drop -editorin reaaliaikaisella näkymällä, yli sata sivustodesignia ja vimpainta sekä ammattimaisen käyttäjätuen. Hilferty (2020) puolestaan nimeää Elementorin eduiksi moniin sivunrakennustyökaluihin nähden sen tarjoaman kehittäjä-API:n, monikielisyyden tuen sekä yli 100 erilaista sivupohjaa.

4.2.2 Divi

Elegant Themes kuvailee kehittämänsä Diviä kokonaan uudelleeniseksi sivunrakennustyökaluksi, joka soveltuu sekä ammattilais- että aloittelijakäyttöön. Sen käyttö perustuu reaaliaikaiseen sivunmuokkaukseen (Kuva 8) eikä se vaadi koodaustaitoa, mutta sen kanssa voi hyödyntää esimerkiksi omia CSS-muotoiluja. Divin ominaisuuksiin kuuluu muun muassa responsiivisuus, laaja valikoima elementtejä ja ulkoasun muotoilumahdollisuuksia, tekoälyä hyödyntävä sisällöntuotto, sekä markkinoinnin työkaluja konversio seurantaan ja sivuston optimointiin. Kehittäjän mukaan lisäosalla on tällä hetkellä lähes 900 000 käyttäjää ja käyttäjien arvosana Diville on 4,9 asteikolla 1–5. (Elegant Themes n.d.)

Kuva 8 Divin käyttöliittymässä osioita voi muokata oikeassa sijainnissaan (Divi n.d.).

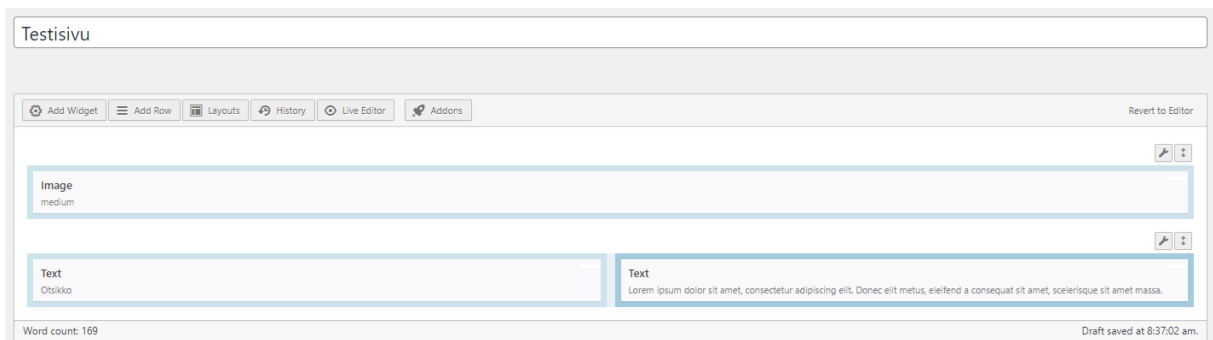

Hilfertyn mukaan (2020) Divi tarjoaa helppokäyttöisen sivunrakennustyökalun sekä back-endin että front-endin muokkaukseen. Divin etuna kilpailijoihin verrattuna on sen ainutlaatuinen Divi Leads -toiminto, jonka avulla voidaan optimoida sivuston konversioita vertailemalla kahta erilaista sivupohjaa rinnakkain. Divi perustuu vahvasti lyhytkoodeihin, mikä tekee vaihtamisen Divistä toiseen työkaluun hankalaksi. (Hilferty, 2020) Divistä ei ole saatavilla ilmaisversiota, mutta maksullisessa tilauksessa on 30 päivän hyvitysmahdollisuus, ellei käyttäjä ole tyytyväinen lisäosaan. Divin vuosimaksu on 85 €, mutta lisäosa on ostettavissa myös kertamaksulla pysyvästi 237 eurolla. (Elegant Themes n.d.)

4.2.3 SiteOrigin Page Builder

SiteOrigin Page Builder on ilmainen sivunrakennustyökalu, jolla on WordPressin mukaan yli 700 000 aktiivista asennusta. Lisäosan käyttäjät ovat arvioineet sen arvosanalla 4,8 asteikolla 1–5. (WordPress n.d.-b) SiteOrigin Page Builder perustuu helppokäyttöiseen drag & drop -käyttöliittymään, joka perustuu vahvasti erilaisiin vimpaimiin ja riveihin (Kuva 9). Lisäosa integroituu eri teemoihin. (SiteOrigin n.d.)

Kuva 9 SiteOrigin Page Builderin käyttöliittymä perustuu riveihin ja vimpaimiin.

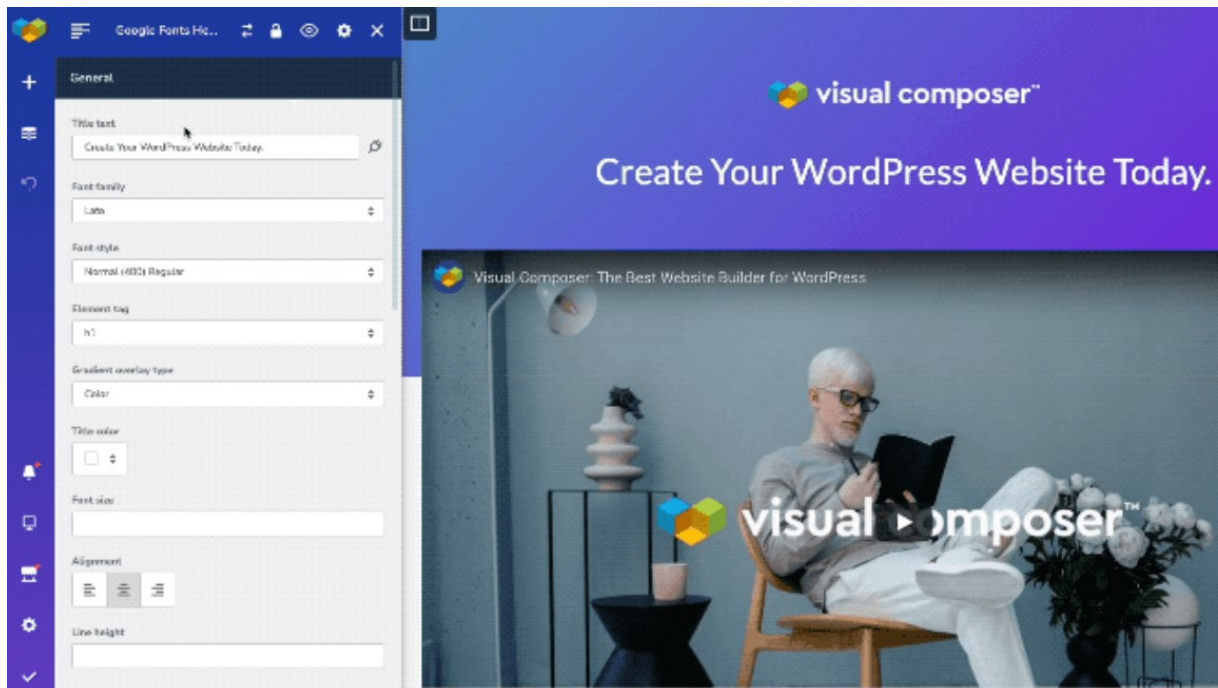

Vaikka Page Builder on ilmainen työkalu, myös siitä on saatavana Premium-versio laajennetuilla ominaisuuksilla, jotka tarjoavat lisää vaihtoehtoja esimerkiksi muotoiluun ja elementtien asetuksiin. Premium-version voi hankkia yhdelle sivustolle 28 euron vuosimaksulla ja yritys- tai ammattilaiskäyttöön useammalle sivustolle 47–95 € vuodessa. (SiteOrigin Premium n.d.) Rehman (2023) mainitsee lisäosan tärkeimmiksi ominaisuuksiksi muun muassa artikkelien kustomoinnin, WooCommerce -verkkokaupalle tarkoitetun visuaalisen rakennustyökalun ja reaaliaikaisen muokkauksen.

4.2.4 Visual Composer

Rehman (2023) listaa Visual Composerin pääominaisuuksiin muun muassa yli 200 ammattimaista mallipohjaa, yli 500 muokattavaa sisältöelementtiä, responsiivisuuden ja sisäänrakennetun hakukoneoptimoinnin. Visual Composerin käyttöliittymä perustuu elementtien valintaan ja siirtämiseen raahaamalla (Kuva 10).

Kuva 10 Visual Composerin käyttöliittymä toimii drag & drop -periaatteella (Visual Composer n.d.).

WordPressin mukaan Visual Composerilla on yli 70 000 aktiivista asennusta ja asteikolla 1–5 käyttäjät ovat antaneet lisäosalle arvosanan 4,6 (WordPress n.d.-c). Visual Composer on ilmainen lisäosa tietyillä ominaisuuksilla, mutta tarjolla on myös maksullinen laajempi versio. Sen hinnoittelu on yhdelle sivustolle 46 € vuodessa ja useammille sivustoille 95–333 € vuodessa sivustojen kokonaismäärän mukaan. (Visual Composer n.d.).

5 Vertaileva tutkimus

Opinnäytetyö toteutetaan toiminnallisena tutkimuksena, tarkemmin kvalitatiivisena vertailevana tapaustutkimuksena. Vertailevissa tapaustutkimuksissa keskitytään tiettyihin muuttujiin muutaman tapauksen välillä, ja tarkoituksena on osoittaa, mikä näissä tapauksissa on yhteistä ja mikä erilaista (Räsänen ym., 2005, s. 58). Tässä opinnäytetyössä vertaillaan kahta tapausta keskenään.

Laadullinen vertailututkimus on vakiinnuttanut asemansa vuosien saatossa ja se on erinomainen tapa tuottaa syvällistä tietoa muun muassa ilmiöistä, rakenteista ja prosesseista. Jotta vertailevalla tutkimuksella saataisiin luotettavia tuloksia, on tapausten valinnalle oltava joitain kriteereitä. Vaihtoehtoina on joko keskittyä kaikkein samankaltaisimpiin tapauksiin, jolloin voidaan selvittää yleistettävyyttä ja maksimoida vertailtavuus, tai verrata keskenään kaikkein erilaisimpia tapauksia. Tässä tapauksessa erojen joukosta haetaan yhtäläisyyksiä, joiden avulla voidaan selittää eroavaisuuksia ja muutoksia. Molemmissa vaihtoehdoissa on myös haasteensa, sillä ensimmäisessä vaihtoehdossa vertailu saattaa johtaa liian pelkistetyksi tietyn alueen kuvaukseksi, ja jälkimmäisessä puolestaan on riski, ettei liian suurien eroavaisuuksien vuoksi ei löydetä tarpeeksi yhteisiä tekijöitä. (Räsänen ym., 2005, s. 59) Vertaileva tutkimus on kuitenkin erinomainen keino hankkia tietoa rakenteellisista samankaltaisuuksista, eikä vain eroavaisuuksista (Räsänen ym., 2005, s. 64).

6 Vertailun tavoite ja tarkoitus

Tutkimus tehdään vertailemalla kahdella eri sivunrakennustyökalulla rakennettua sivustoa valittujen kriteerien pohjalta. Vertailun pohjalta syntyneet havainnot tallennetaan päiväkirjamerkintöinä. Sivustojen rakennusvaiheessa syntyneiden päiväkirjamerkintöjen pohjalta analysoidaan eri työkalujen erityispiirteitä ja havainnot kirjataan vertailumatriisiin.

Vertailtaviksi kohteiksi valitsin WordPressin natiivin, maksuttoman Gutenberg-editorin sekä maksuttoman Elementor-sivunrakennustyökalun. Elementor valikoitui vertailun kohteeksi sen suosion vuoksi: se on vakiinnuttanut asemansa yhtenä käytetyimmistä sivunrakennustyökaluista, ja sitä pidetään yleisesti helppokäyttöisenä ja käytettävyydeltään erinomaisena työkaluna. Myös Suomen WordPress-kehittäjien Facebook-ryhmän jäsenille tehty kysely vuodelta 2023 suosituimmista sivunrakennustyökaluista osoittaa, että Gutenbergin jälkeen toiseksi suosituin työkalu on Elementor (Vittaniemi 2023).

Tutkimusta varten rakennettava sivusto on kuvitteelliselle tuotteelle suunniteltu laskeutumissivu. Valitsin sivuston tyyppiä laskeutumissivun, koska se on medialtaan monipuolinen ja sisältää erilaisia elementtejä, kuten kuvia, linkkejä ja tekstiä. Erilaisia elementtejä ja sisältötyyppejä käyttäen pystyn vertailemaan eri sivunrakennustyökaluja mahdollisimman laajasti.

Tutkimusta varten loin vertailumatriisin (Taulukko 1), jonka tarkoituksena on havainnollistaa tutkimuksessa löydettyjä eroavaisuuksia sekä samankaltaisuuksia vertailtavien työkalujen välillä. Koska tutkimuksessa pyritään selvittämään ensisijaisesti työkalujen käyttäjäkokemusta, valitsin teoriaosuuden pohjalta tutkimukseeni vertailtavat kriteerit mukaillen hyvän UX- ja UI-suunnittelun kriteereitä. UX-suunnittelun seitsemästä kriteeristä koen suurimman osan olevan tärkeitä kriteereitä käyttäjälle sivunrakennustyökalun kohdalla, mutta päätin jättää pois vertailusta saavutettavuuden sekä hyödyllisyyden. En koe saavutettavuuden huomioimisen sivustolla olevan kovinkaan riippuvainen valitusta sivunrakennustyökalusta, eikä saavutettavuus ole tässä tutkimuksessa käyttäjäkokemusta ajatellen kovin relevantti kriteeri. Hyödyllisyyden näkökulma puolestaan on jo lähtökohtaisesti huomioitu tutkimuksessa, sillä vertailun kohteena on kaksi samaan tarkoitukseen suunniteltua työkalua, joiden funktio on tarjota käyttäjälle toimiva, helppo ja käyttäjäystävällinen ratkaisu räätälöidyn sivun rakennukseen.

Taulukko 1 Vertailumatriisi

Vertailtava ominaisuus	Gutenberg	Elementor
Käytettävyys		
Helppokäyttöisyys		
Virhetilanteet ja niiden ratkaisu		
Käytön tehokkuus		
Työkalun joustavuus		
Houkuttelevuus		
Visuaalisuus ja design		
Sisältöelementit		
Löydettävyys		
Tiedon löytäminen, ohjeet		
Tiedon oikea-aikaisuus		
Johdonmukaisuus ja standardit		
Uskottavuus		
Luotettavuus		
Päivitykset		
Lisäarvo		
Työkalun ainutlaatuiset ominaisuudet ja toiminnallisuudet		
Hinnoittelu		
Käyttäjältä vaadittu taitotaso		

Täydensin hyvän UX-suunnittelun ominaisuuksia toimivan UI-suunnittelun kriteereillä yhdistellen niitä UX-suunnittelun kautta määritettyjen relevanttien kattoteemojen alle. UX- ja UI-suunnittelukriteerien lisäksi huomioin vertailussa myös taloudellisen näkökulman eli työkalun hinnoittelun sekä käyttäjältä vaaditun taitotason, sillä koen näiden olevan käyttäjälle hyvin oleellisia tekijöitä sopivan sivunrakennustyökalun valinnassa.

7 Sivustojen suunnitteluprosessi

Loin tutkimusta varten kuvitteellisen yrityksen ja tuotteen käyttäen hyödyksi ChatGPT:n tekoälyä. Kuvitteellinen yritys on ekologisia aurinkolaseja valmistava EcoVisions, joka myy tuotteitaan oman verkkokauppansa kautta. Tekoälyn avulla suunnittelin tuotteille muutamia laskeutumissivulla esiin nostettavia myyntiväittämiä. Kaikki tekstisisällöt on tehty ChatGPT:tä käyttäen. Jotta voisin vertailla sivunrakennustyökaluja mahdollisimman hyvin yhtäläisten kriteerien pohjalta, tein laskeutumissivulle Figmaa käyttäen UI-suunnitelman (Kuva 11), joka toimi lähtökohtana sivustojen rakentaessa. Käyttöliittymäsuunnitelmassa on huomioitu tehokkaan laskeutumissivun tärkeimmät elementit, kuten brändin logo, tuotteen ja sen tärkeimpien ominaisuuksien esittely, tuotekuva ja CTA-linkki.

Kuva 11 UI-suunnitelma laskeutumissivujen rakennuksen pohjaksi

Nykyaikaisessa sivustosunnittelussa visuaalisuus on tärkeä tekijä, joten pyrin tekemään UI-suunnitelmasta mahdollisimman hyvin todellisiin asiakastarpeisiin vastaavan ja hyödyntämään toteutuksessa laajasti visuaalisia elementtejä. Pyrin sivustoja suunnitellessa

noudattamaan suunnitelmaa mahdollisimman tarkasti, jotta sivustojen rakennusprosesseista tulisi mahdollisimman vertailukelpoiset keskenään.

7.1 Laskeutumissivun rakennus Gutenberg-editorilla

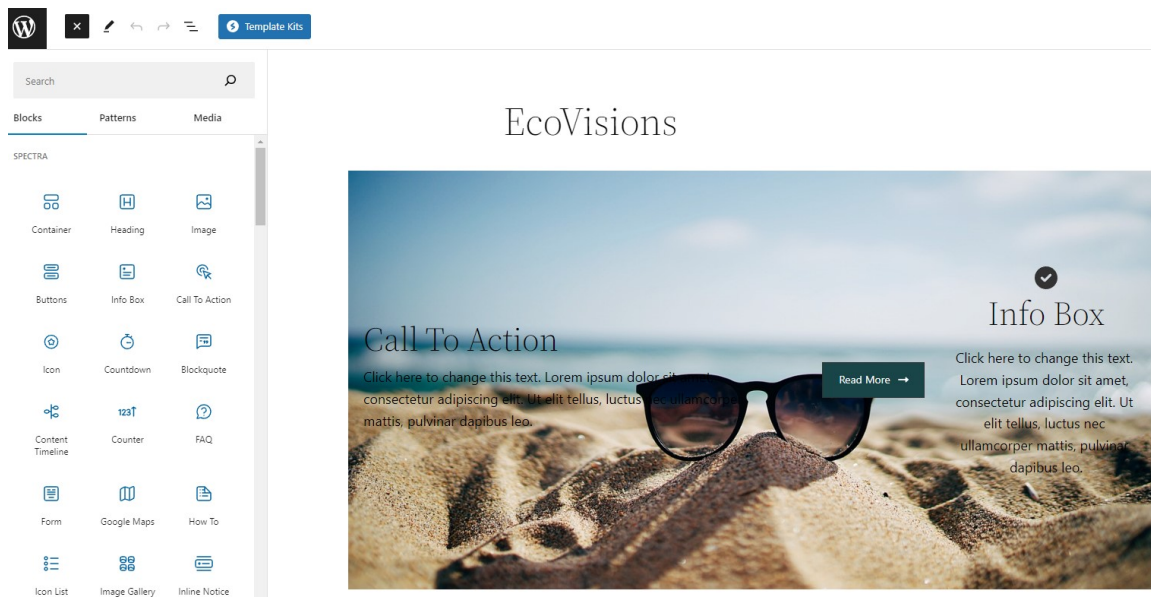
Kuten teoriaosuudessa lyhyesti esiteltiin, Gutenbergin käyttöliittymä muistutti monilta osin tekstinkäsittelyohjelmaa ja on siten melko intuitiivinen käyttää uudellekin käyttäjälle. Aloitettuani laskeutumissivun suunnittelutyön tekemäni suunnitelman pohjalta huomasin nopeasti, ettei Gutenberg-natiivieditori sellaisenaan mahdollista toivomieni visuaalisten elementtien toteutusta. Jotta suunnitelmani kaltainen lopputulos oli myös Gutenbergiä käyttäen mahdollista toteuttaa, tarvitsin erillisen lisäosan rikastuttamaan Gutenbergin melko rajattuja visuaalisia ominaisuuksia sisällöntuottoon. Tutkittuani eri vaihtoehtoja päädyin hyödyntämään Gutenbergille suunniteltua ilmaista Spectra-lisäosaa, joka laajentaa Gutenbergin visuaalisia mahdollisuuksia, mutta perustuu kuitenkin edelleen Gutenbergin alkuperäiseen käyttöliittymään. Näin pystyin toteuttamaan mahdollisimman samanlaisen sivun molemmilla sivunrakennustyökaluilla ja tekemään vertailukelpoisia johtopäätöksiä kummankin työkalun osalta.

Spectra on ilmainen sivunrakennuslisäosa, jolla on yli 500 000 aktiivista käyttäjää. Ilmaisen version lisäksi on saatavana myös maksullinen Spectra Pro -versio lisäominaisuuksilla, kuten laajemmalla elementtivalikoimalla, ponnahdusikkunoiden suunnittelijalla ja sivukohtaisella CSS-muotoilulla. (Spectra, 2023) Tässä tutkimuksessa käytin ilmaista Spectra-lisäosaa Gutenbergin tukena.

Gutenberg eroaa lähtökohtaisesti käyttöliittymältään WordPressin alkuperäisestä Classic Editorista, sillä sivun editointinäkymä avautuu koko ruudun leveyteen ja WordPressin tuttu päävalikko vasemmalta poistuu näkymästä. Spectra ei kuitenkaan muuttanut Gutenbergin editointinäkymää lähes lainkaan. Käytettävyyden näkökulmasta Spectra tuntui saumattomalta osalta Gutenbergin käyttöliittymää, eikä erilliseltä työkalulta, mikä madalsi kynnystä sen käytön aloittamiselle. Koska Spectran käyttöliittymä ja sen toiminnallisuuksia koskevat periaatteet mukailivat suurelta osin Gutenbergin alkuperäistä block editoria, se oli helposti omaksuttavissa Gutenbergin käyttöön totuneelle käyttäjälle.

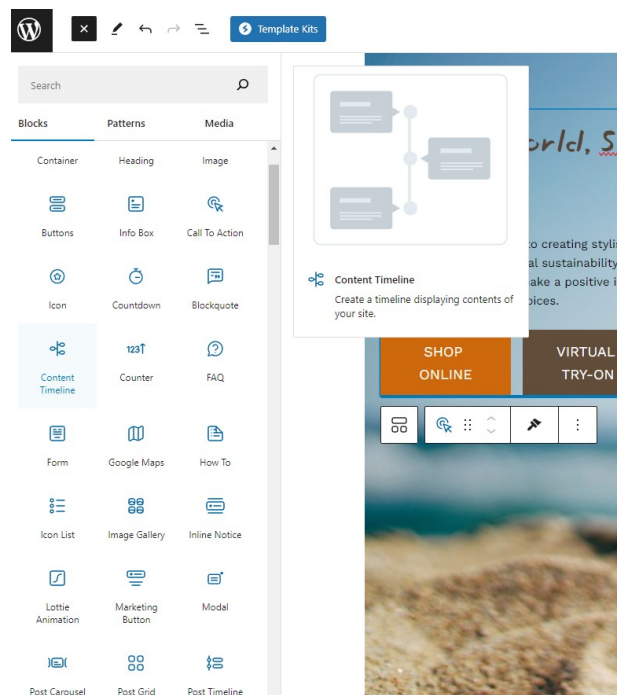
Spectran sivueditointi perustui container-osioiden lisäämiseen näkymän vasempaan reunaan avautuvasta lisävalikosta. Niitä käyttämällä eri elementtejä pystyi asettelemaan sivulle myös rinnakkain (Kuva 12), mikä ei ollut mahdollista natiivilla Gutenberg-editorilla.

Kuva 12 Container-osioiden lisääminen Spectran avulla

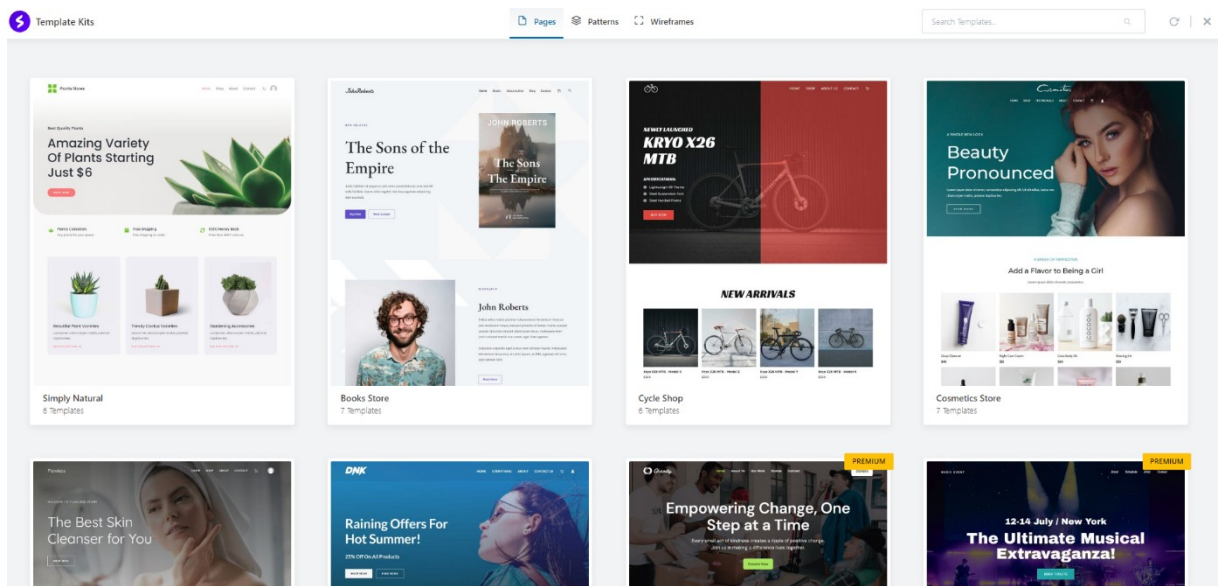

Valikoimassa oli paljon valmiita elementtejä, kuten CTA-linkki ja asiakasarvostelut, jotka säästävät aikaa sisällön luomisessa ja tarjoavat monipuolisuutta visuaaliseen ilmeeseen (Kuva 13). Elementtien lisäksi Spectrassa oli laaja valikoima valmiita sivupohjia, joiden avulla kokonaisen sivuston rakentaminen onnistuu nopeasti ja ilman tarkempaa visuaalista tai sisällöllistä näkemystä (Kuva 14).

Kuva 13 Spectran tarjoama laaja elementtivalikoima

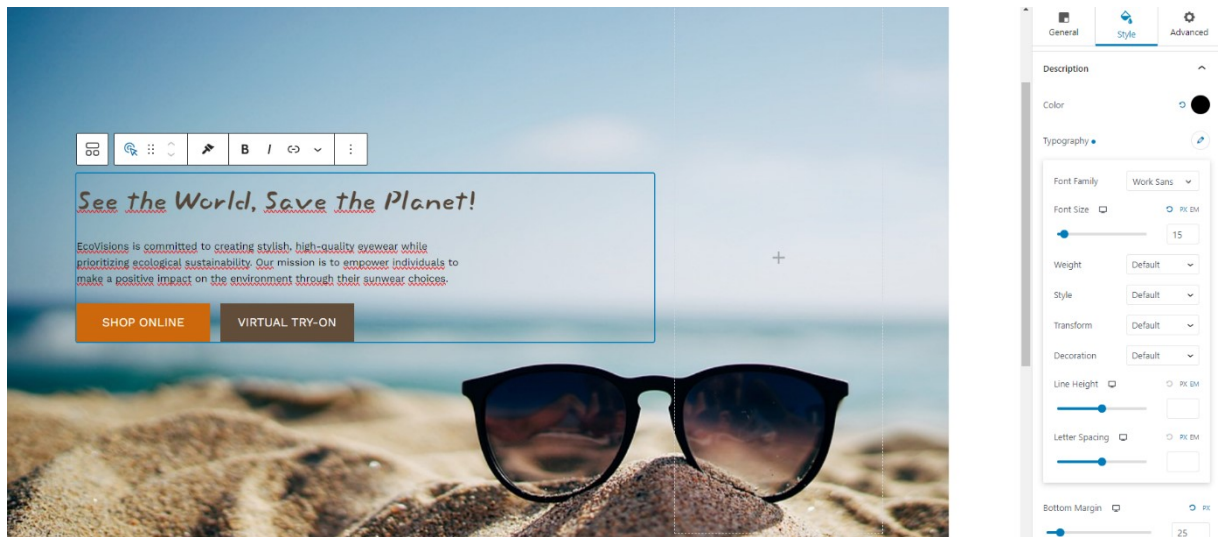

Kuva 14 Spectran valmiit sivupohjat helpottamaan suunnittelua

Elementtien taustalle oli mahdollista lisätä värejä ja kuvia, ja elementtien kokoa oli suhteellisen helppo muokata. Valmiita elementtien sisältöosioita sai muotoiltua yksityiskohtaisesti ja editointityökalujen käyttö oli helppoa ja selkeää. Jokaiselle sisältöosiolle aukesi oikealle välilehti, jonka alla pystyi muokkaamaan muun muassa typografiaa, värejä, sijoitteluja ja välistyksiä (Kuva 15).

Kuva 15 Container-osion editointi Spectran avulla

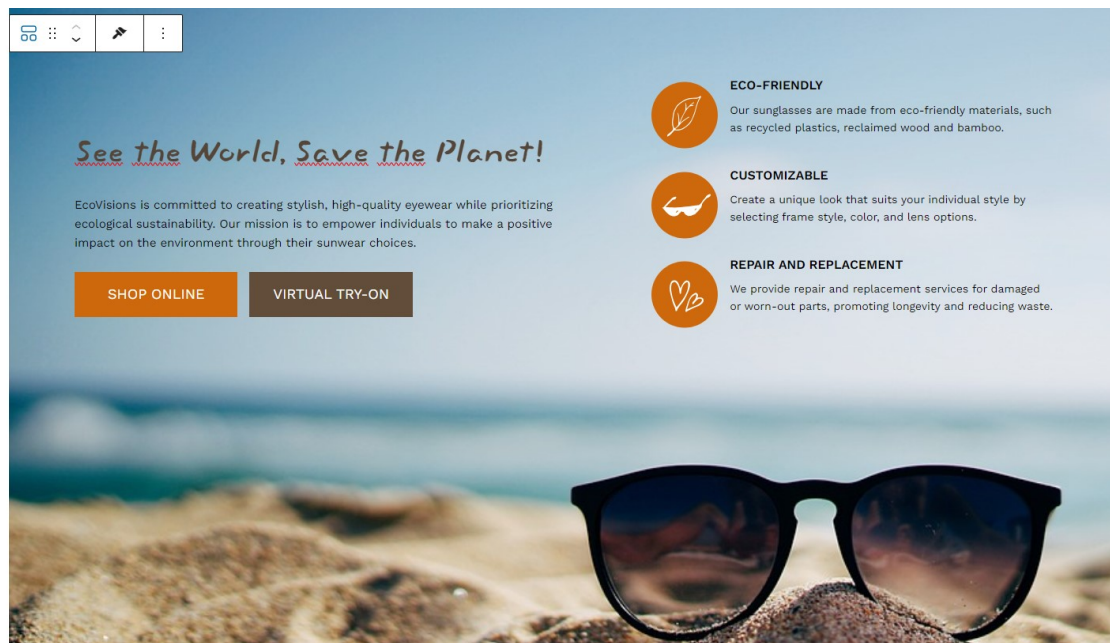

Työkalun käyttö muokkauksissa oli suoraviivaista ja selkeää, ja noudatteli loogista etenemisjärjestystä. Muokkausmahdollisuudet olivat kattavat, jonka vuoksi haluttujen valintojen löytäminen laajasta työkaluvalikosta vei välillä aikaa. Intuitiivisesti ajatellen

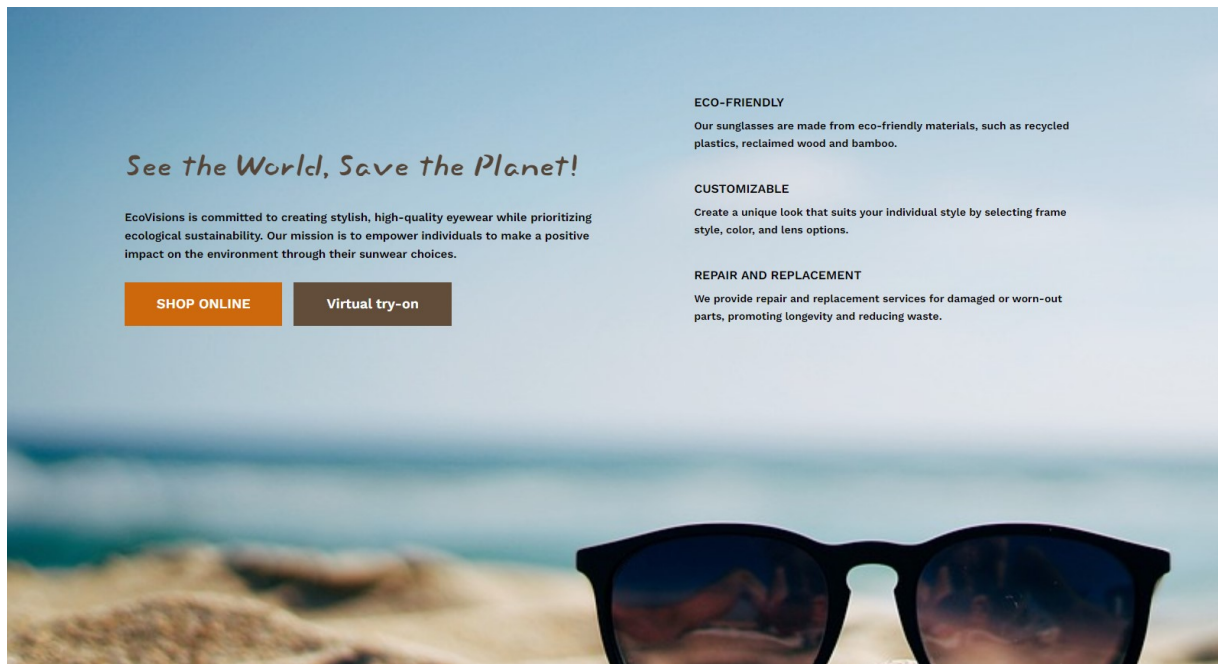
esimerkiksi sivulle lisättyä tekstielementtiä klikatessa käyttäjällä voi olla oletus, että oikeaan reunaan avautuu juuri tämän tekstielementin muokkaustyökalu, mutta tämä ei pitänyt Spectran kohdalla paikkaansa. Osio täytyi itse manuaalisesti valita oikealta, ja suunnitteluvaiheessa tämän unohtaessa muokkaukset siirtyivät helposti väärälle sisältöosiolle, mikä aiheutti jatkuvaa peruuttelua ja oikeaan muokkausvälilehteen vaihtamista. Lyhyen oppimiskäyrän jälkeen tähän kuitenkin tottui melko nopeasti, ja hankaluudet unohtuivat. Spectraa käyttäessä sivun editointinäkyvä ei vastannut täysin lopullista julkaistua sivua, joten tehtyjä muokkauksia täytyi suunnittelun aikana käydä säännöllisesti tarkistamassa julkaistulla sivulla. Ajoittain kokonaisuus saattoi näyttää hyvältä editointinäkyvässä, mutta osioiden tai elementtien mittasuhteet ja sijoittelut näyttivätkin julkaistulla sivulla erilaisilta. Käyttöliittymän muokattu näkyvä oli kuitenkin melko lähellä todellista lopputulosta, joten kovin suureksi ongelmaksi en tätä suunnitteluprosessin aikana kokenut.

Spectran muokkausmahdollisuudet eivät aiheuttaneet juurikaan rajoituksia suunnittelulle. Prosessin aikana hankaluuksia aiheutti kuitenkin se, että sivueditorilla tehdyt muokkaukset eivät toisintuneet julkaistulle sivulle samanlaisina. Ikonielementit jäivät kokonaan pois julkaistulta sivulta ja osa tehdyistä muotoiluista ei toistunut oikein (Kuva 16 ja Kuva 17). Tämä oli melko turhauttavaa, enkä löytänyt ongelmaan täysin toimivaa ratkaisua. Joillain asettelumuutoksilla sain ikonielementitkin toimimaan, mutta se taas muutti ulkoasun erilaiseksi kuin alkuperäisessä suunnitelmassa.

Kuva 16 Muokattu sivu editointinäkyvässä sisälsi kaikki halutut elementit ja muotoilut

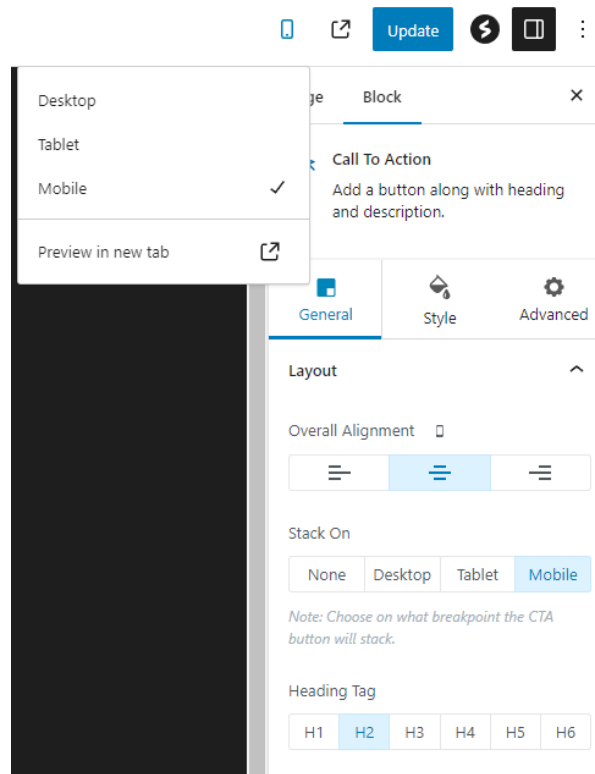
Kuva 17 Julkaistu sivunäkymä ei toistanut osaa elementeistä ja muotoiluista oikein

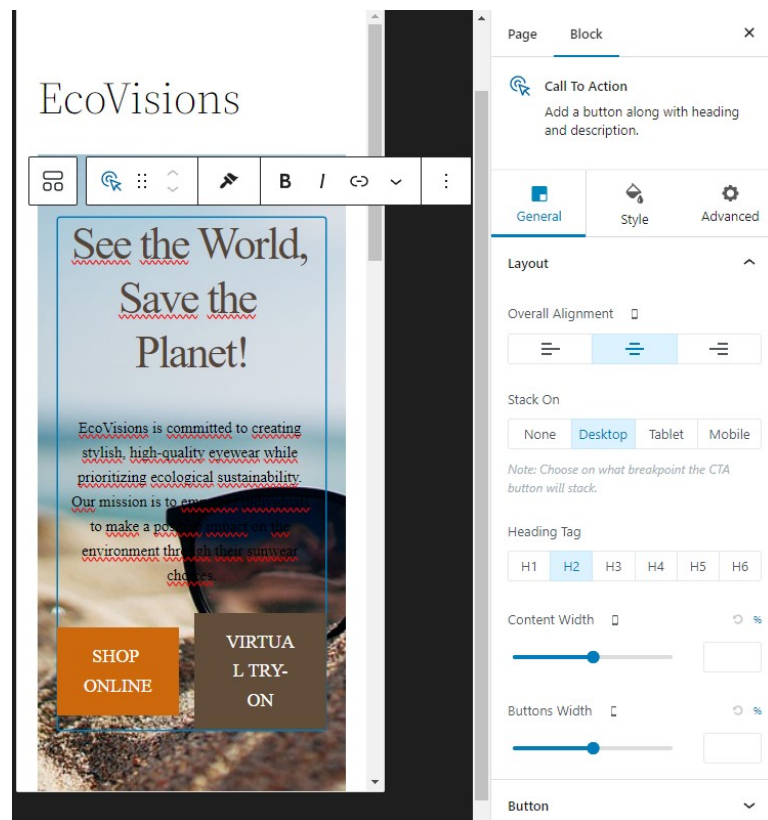
Työkalu sisälsi lyhyitä ohjetekstejä, mutta laajempaa ohjeistusta itse työkalussa ei ollut kätevästi saatavilla. Spectra-lisäosan asetuksissa oli lyhyt ohjevideo, jossa opastettiin työkalun käyttöön ja käytiin läpi esimerkksisivun luominen, elementtien lisäys ja tärkeimmät toiminnallisuudet. Spectran verkkosivuilla puolestaan oli saatavilla tukisivusto, josta löytyi tarkempaa ohjeistusta eri elementeistä ja asetteluista.

Spectra huomioi sivun sisältöä suunnitellessa hyvin myös responsiivisuuden, sillä elementtejä pystyi muokkaamaan sekä tietokoneen näytölle, tabletille ja mobiiliin suoraan samassa editointinäkyvässä (Kuva 18). Työkalun avulla sivua pystyi muokkaamaan myös mobiilia varten ilman tarkempaa koodausosaamista: elementeille pystyi esimerkiksi määrittelemään, että pienemmässä sivuleveydessä tietyn containerin sisällä olevat elementit sijoittuvat päällekkäin (Kuva 19). Myös elementtien piilotus tietystä sivukoosta oli mahdollista. Jostain syystä editorin mobiilinäkymässä muotoilut eivät toistuneet samoin kuin tietokoneen näytölle suunnitellussa koossa, mutta julkaistulla sivustolla ne kuitenkin toimivat samoilla rajoituksilla, jotka olivat tulleet vastaan jo aiemmin suunnittelun aikana (Kuva 20).

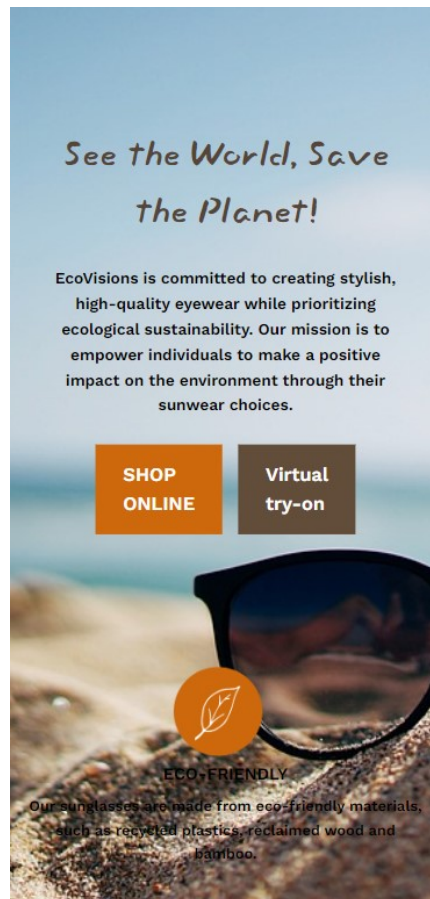
Kuva 18 Spectran editointinäkömä mahdollisti muokkauksen myös mobiilille ja tabletille

Kuva 19 Mobiilisivun editointinäkömä

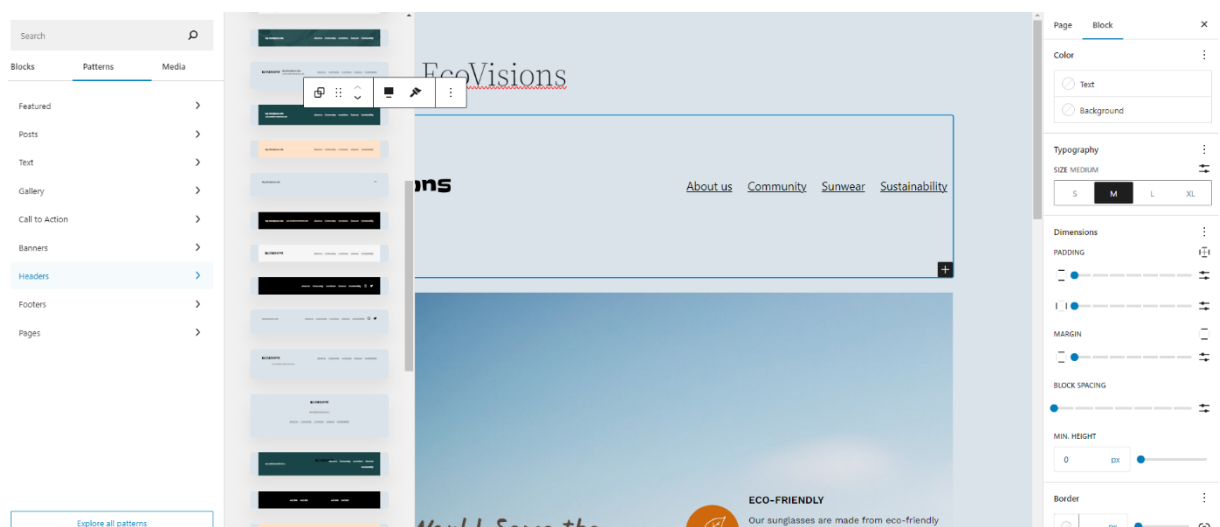

Kuva 20 Julkaistu sivunäkymä mobiilissa

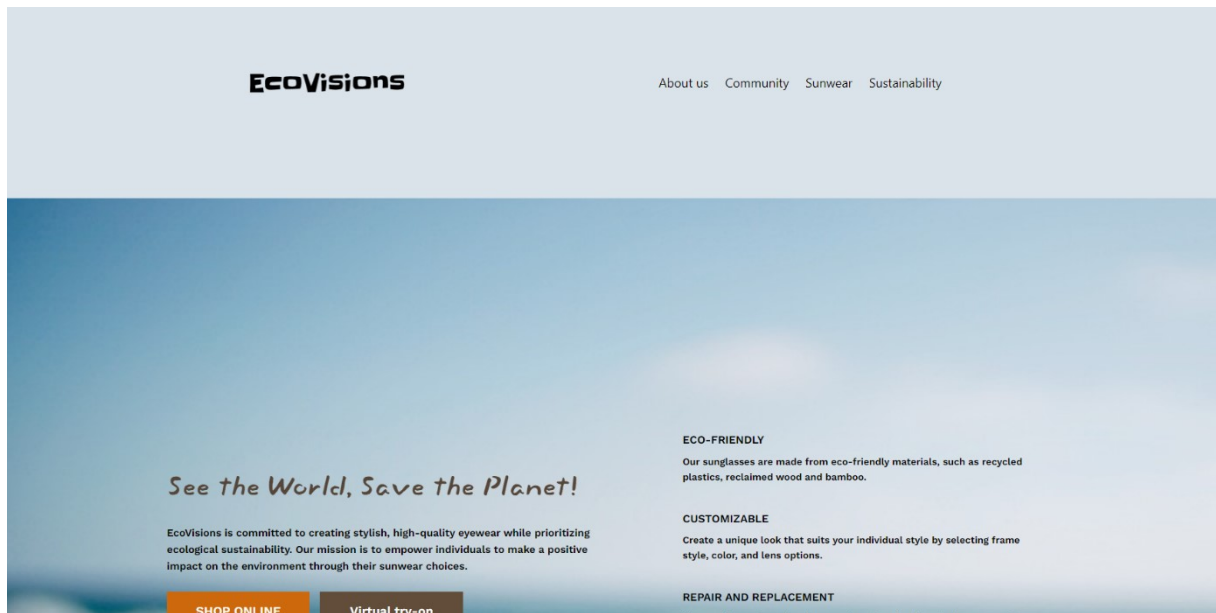

Sivunavigaation suunnittelu onnistui Spectran valmiilla header-elementillä melko helposti ja nopeasti (Kuva 21). Navigaatioon sai helposti lisättyä logon sekä linkit aiemmin luotujen sivujen pohjalta. Navigaation muotoilu sen sijaan onnistui hyvin vain värityksen ja osioiden asettelun osalta, sillä esimerkiksi fonttitarjonta oli erittäin suppea (kaksi fonttivaihtoehtoa) ja navigaation mittasuhteita ei saanut säädettyä täysin suunnitelman mukaisiksi (Kuva 22).

Kuva 21 Navigaation rakennus onnistui kätevästi valmiilla header-elementeillä

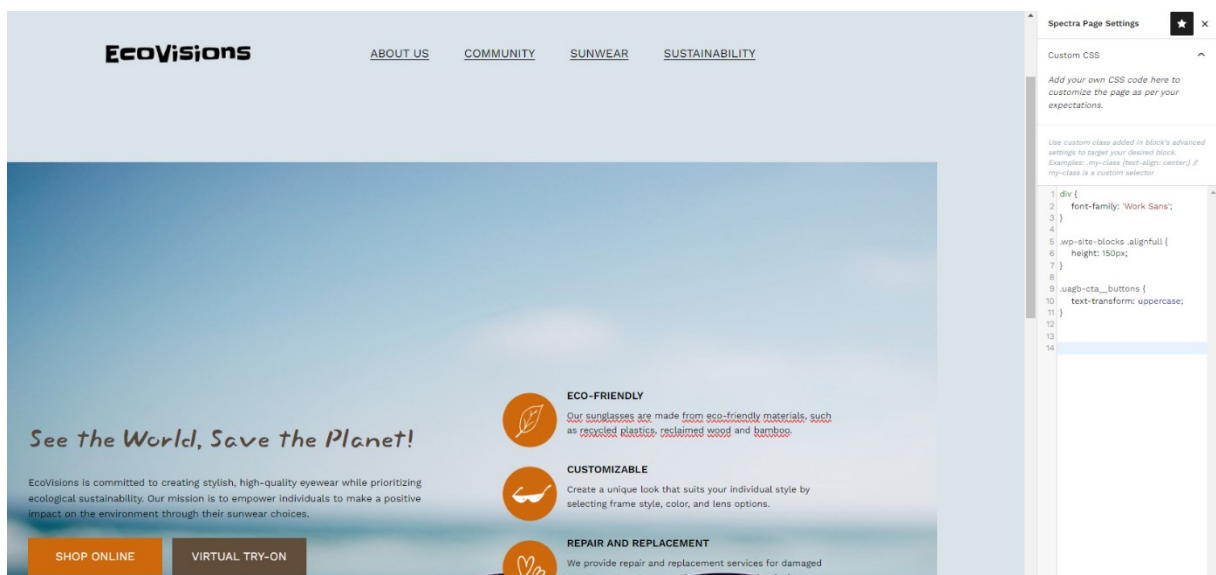

Kuva 22 Navigaation muotoilu ei onnistunut täysin Spectran valmiilla työkaluilla

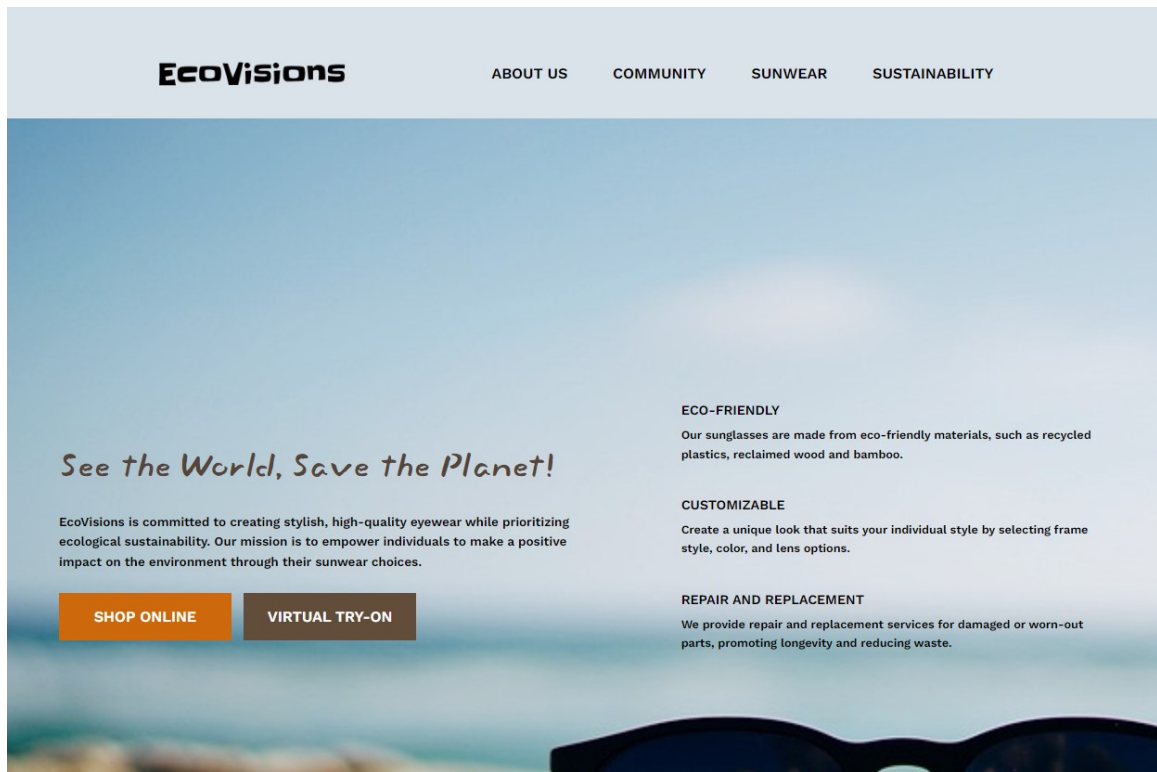

Koska Spectra mahdollisti omien kustomoitujen CSS-muotoilujen lisäämisen, kokeilin hyödyntää myös tätä ominaisuutta. CSS-muotoilujen käyttäminen toki vaatii käyttäjältä perustason osaamista CSS-muotoilujen koodaamisesta, mutta edistyneemmille käyttäjille koin tämän arvokkaaksi työkaluksi. CSS-muotoilujen lisääminen onnistui työkalussa helposti syöttämällä koodi valmiiseen välilehteen (Kuva 23). Sain tätä ominaisuutta hyödyntämällä säädettyä navigaatiota tarkemmin haluamani kaltaiseksi sekä korjattua toiseen nappiin jääneen virheen tekstin muotoilussa (Kuva 24).

Kuva 23 Omien CSS-muotoilujen avulla sivua pystyi personoimaan tarkemmin

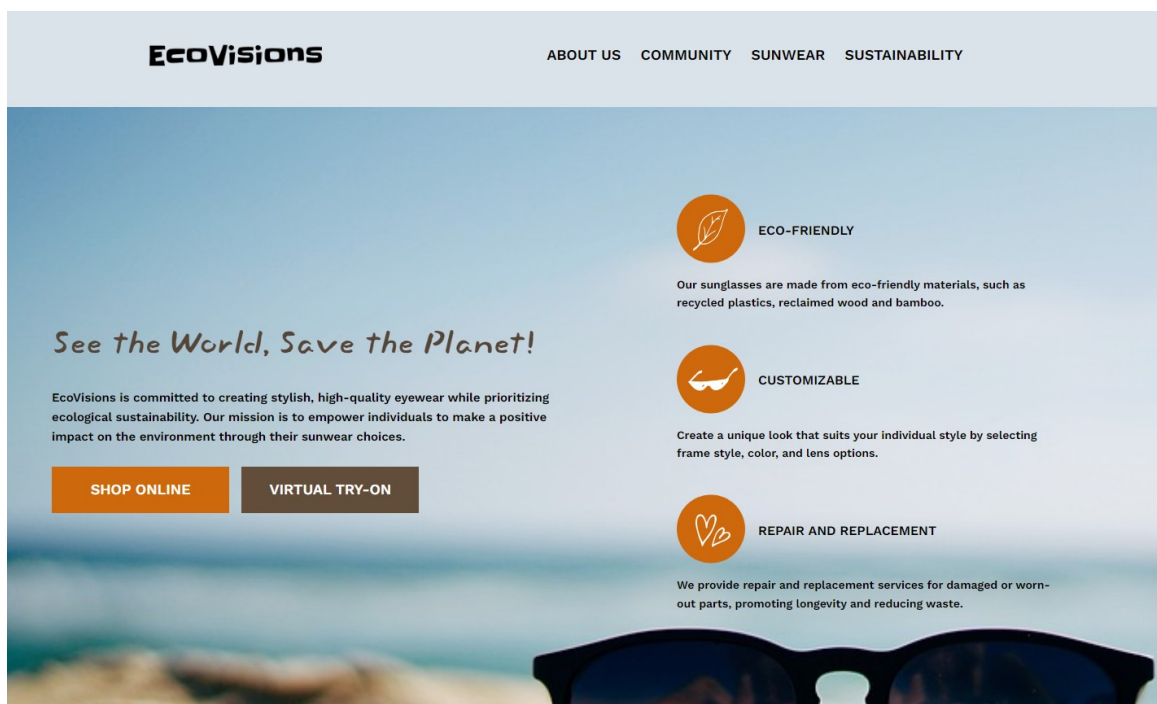

Kuva 24 CSS-muotoilujen avulla suurin osa muotoiluvirheistä korjautui

Gutenbergillä ja Spectra-lisäosalla laskeutumissivun toteutus onnistui lähes täysin Figmaalla tehdyn alustavan suunnitelman mukaiseksi (Kuva 25). Ikonit sain lopulta näkyviin vaihtamalla niiden sijoittelua molempien tekstielementtien sijaan pelkästään otsikon viereen, jolloin lopputulos oli melko lähellä toivottua kokonaisuutta.

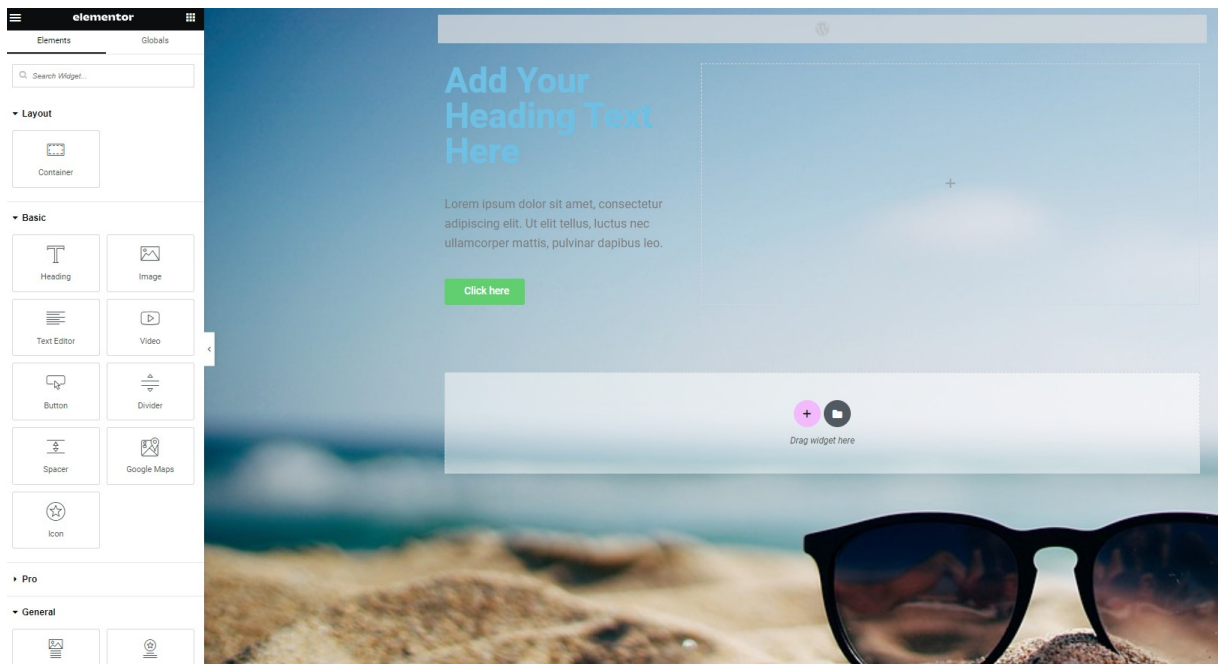
Kuva 25 Gutenbergillä ja Spectralla suunniteltu valmis laskeutumissivu

7.2 Laskeutumissivun rakennus Elementorilla

Tässä tutkimuksessa käytin vain Elementorin maksutonta lisäosaversiota. Elementor perustui samankaltaisiin raahattaviin elementteihin kuin Spectra. Elementor kuitenkin avautui täysin omaan sivunäkymäänsä, jonka käyttö saattaa vaatia uudelta käyttäjältä hieman totuttelua. Elementorin sivu- ja elementtiasetukset sijoituivat näkymän vasempaan reunaan, ja työkalupalkkia käyttäen sivulle sai lisättyä sekä containereita että itse elementtejä rinnakkaisia asetteluita varten (Kuva 26). Elementorin ilmainen elementtivalikoima ei ollut kovinkaan laaja, ja suurin osa valikoimasta olikin lukittuja vaihtoehtoja maksullisen lisäosan käyttäjille. Työkaluvalikon käyttö oli aluksi hieman sekavaa ja muokattavia asetuksia oli vaikea löytää, mutta näkymään ja toiminnallisuuksiin tottuessa käyttö helpottui.

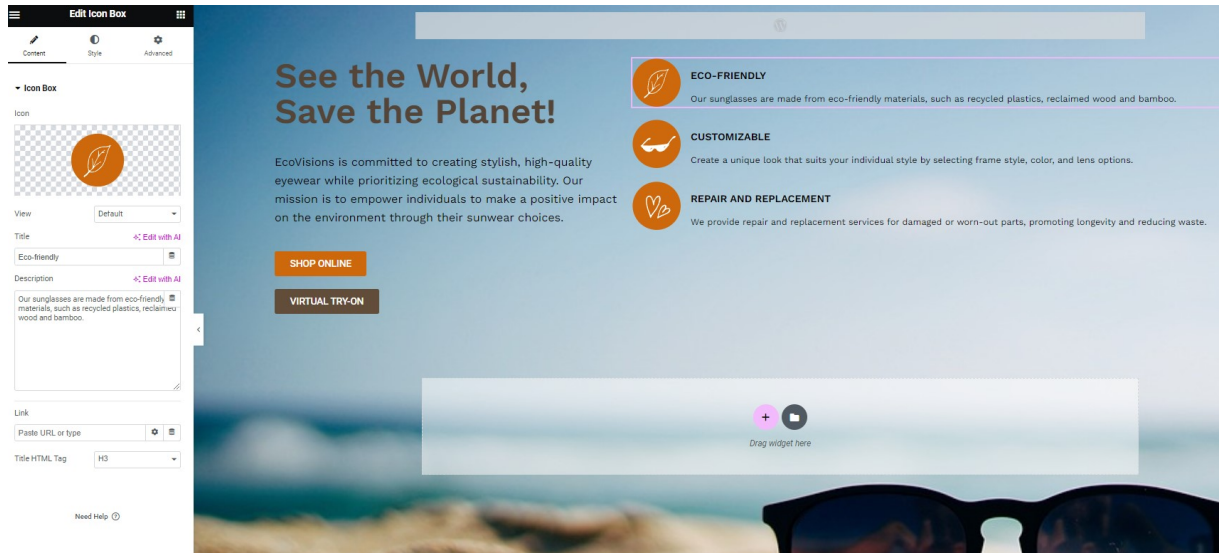
Kuva 26 Elementorin elementit oli helppo lisätä raahaamalla sivulle

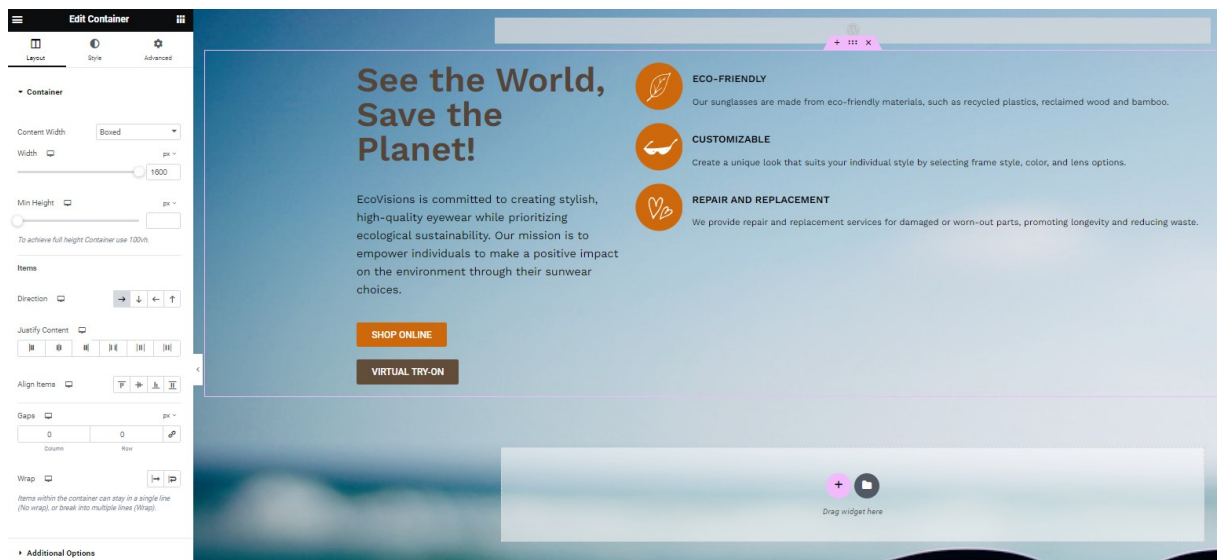
Elementtien muotoilujen muokkaaminen oli helppoa ja loogista, ja melko pitkälle nämä toiminnallisuudet riittivätkin suunnitelmani mukaisen sivuston luomiseen. Erilaisten elementtien sijoittelu onnistui helposti raahaamalla ne haluttuun kohtaan sivunäkymään, ja niiden muokkaus tapahtui samasta vasemman reunan valikosta. Esimerkiksi valmiin ikonielementin muokausikkuna antoi mahdollisuuden muokata sekä ikonia, tekstejä, niiden asettelua ja visuaalista ilmettä. Käyttäjän näkökulmasta muokkaus oli helppoa, sillä kaikki muokkaukset tapahtuivat kyseisen valikon kolmella eri välilehdellä (content, style ja advanced) (Kuva 27). Viimeiseksi mainittu välilehti tarjosi kattavan valikoiman lisävalintoja,

joilla oli mahdollista muokata muun muassa elementin välistyksiä, sijoittelua, taustaa ja reunuksia. Containerien kokoa ja asetteluja pystyi muokkaamaan suhteellisen laajasti sekä hiirellä raahaamalla että editoimalla elementin ominaisuuksia valikon kautta (Kuva 28).

Kuva 27 Elementin muokkaus tapahtui keskitetysti yhdestä valikosta

Kuva 28 Container-osion muokkaus oli selkeää

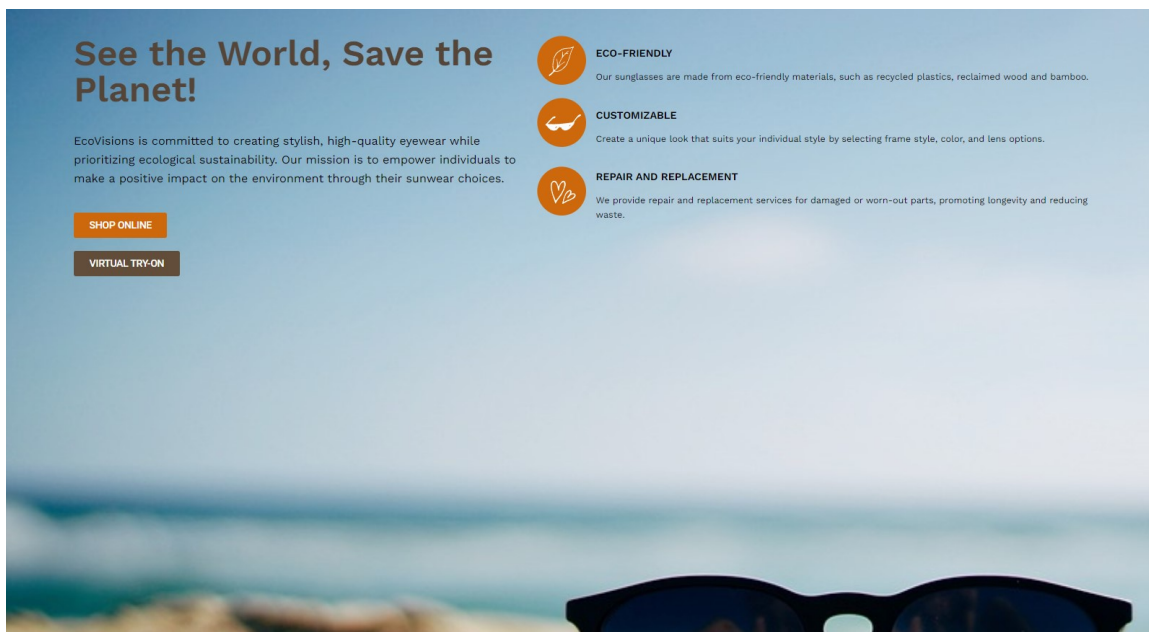

Yksi Elementorin eduista käytettävyyttä ajatellen oli se, että editointinäkylässä tehdyt muokkaukset toistuivat lähes täysin vastaavasti myös julkaistulla sivulla. Muokkauksia ja asetteluja tehdessä ei siis ollut välttämätöntä käydä julkaistun sivun puolella tarkistamassa,

miltä lopputulos sivulla näyttää. Tämä nopeutti työskentelyä ja helpotti muokkausten tekemistä kerralla halutunlaisiksi.

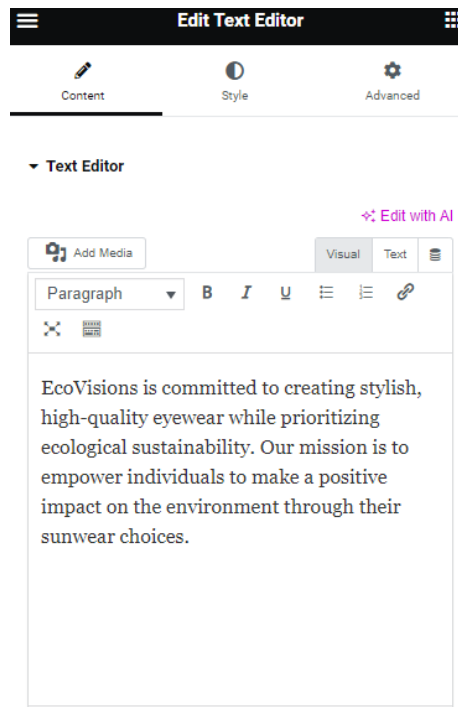
Muiden elementtien asettelu sujui melko nopeasti ja jouhevasti, mutta ongelmaksi osoittautui suunnitelmani vierekkäiset CTA-napit, joita ei saanut sijoiteltua kuin allekkain Elementorissa (Kuva 29). Tekstisisältöjä muokatessa puolestaan kävi ilmi, ettei Elementor tukenut suunnitelmaan valitsemaani otsikkofonttia. Tutkittuani miten saisin lisättyä oman fonttini sivustolle, selvisi, että se oli mahdollista ainoastaan Elementorin maksullisella lisäosaversiolla. Myöskään omien CSS-muotoilujen lisääminen ei ollut mahdollista ilmaisessa versiossa.

Kuva 29 Nappien asettelu ei ollut täysin joustavaa

Erikoisuutena Elementor tarjosi tekstielementtien muokkausta tekoälyn avulla (Kuva 30). Tekoälyeditorin hyödyntäminen onnistui myös maksuttomassa lisäosaversiossa, mutta se vaati kuitenkin Elementor-tilin luomisen. Käyttäjän kannalta tämä voi olla hyvinkin hyödyllinen toiminto, sillä sen avulla voi nopeuttaa monipuolisten tekstisisältöjen luomista.

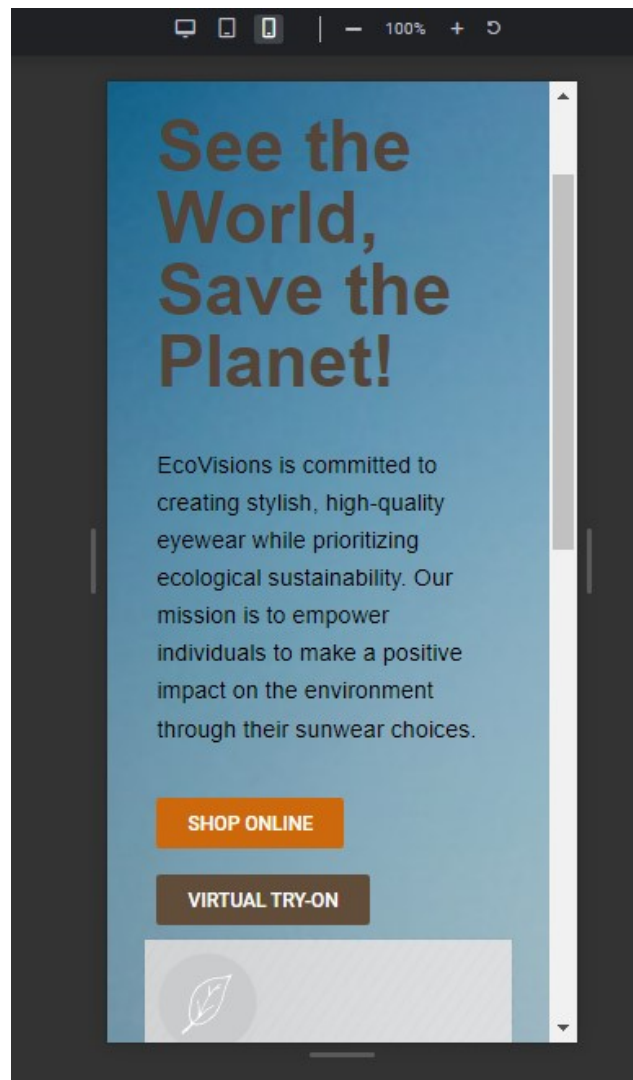
Kuva 30 Tekoälyä oli mahdollista hyödyntää eri tekstielementeille sille tarkoitettua linkistä

Elementorin muokkausvalikkojen rakenteet ja siirtyminen niiden välillä olivat pääasiassa loogisia, mutta ajoittain tiettyjen osioiden löytäminen valikosta oli haastavaa ja aiheutti useita virheklikkauksia ennen kuin oikea editointimahdollisuus löytyi. Usein tämä tuli vastaan tilanteissa, kun halusin muokata koko sivua koskevia ominaisuuksia, kuten taustakuvaa. Itse editointi toimi jouhevasti, mutta reittiä oikeaan valikkoon oli vaikea muistaa.

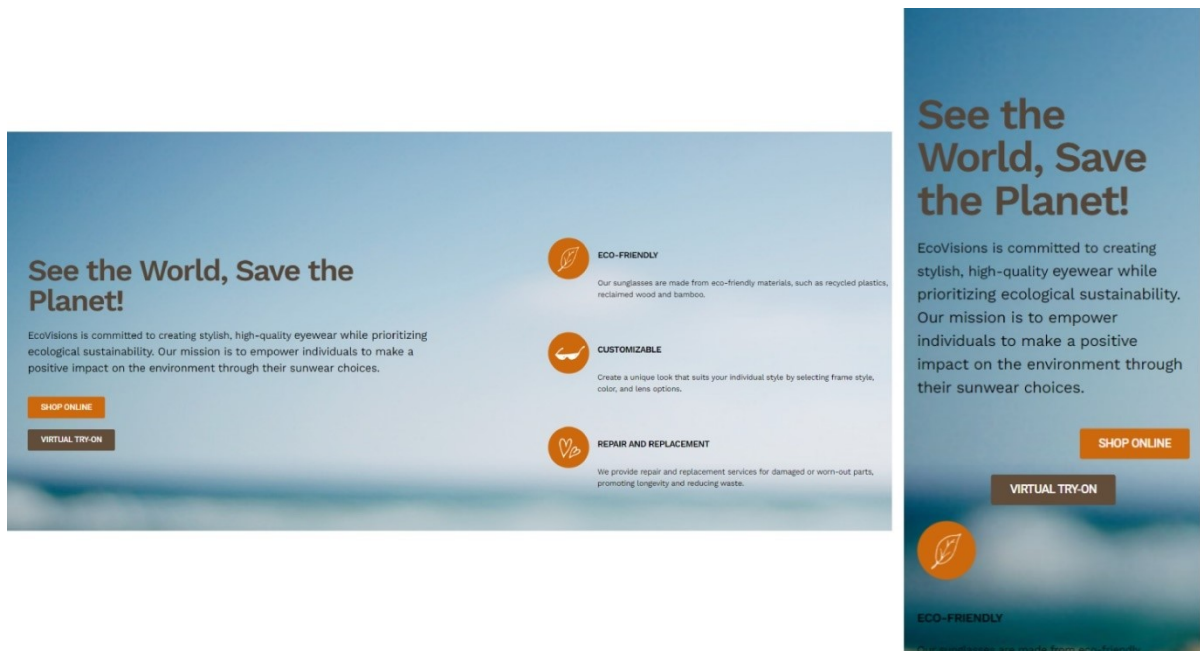
Responsiivisuuden huomiointi oli toteutettu Elementorissa päävalikosta löytyvällä Responsive mode -osioilla, jossa suunnittelua pystyi tekemään eri näyttökokoihin (Kuva 31). Sivukokojen muokkaukset eivät kuitenkaan olleet toisistaan erillisiä, eli esimerkiksi mobiilinäkymään lisätty elementti monistui automaattisesti myös tabletin ja tietokoneen näytölle. Containereita tai elementtejä ei siksi voinut manuaalisesti sijoitella esimerkiksi päällekkäin pienempiin näyttökokoihin.

Kuva 31 Elementorin Responsive mode mahdollisti sivun muokkauksen eri sivukokoihin

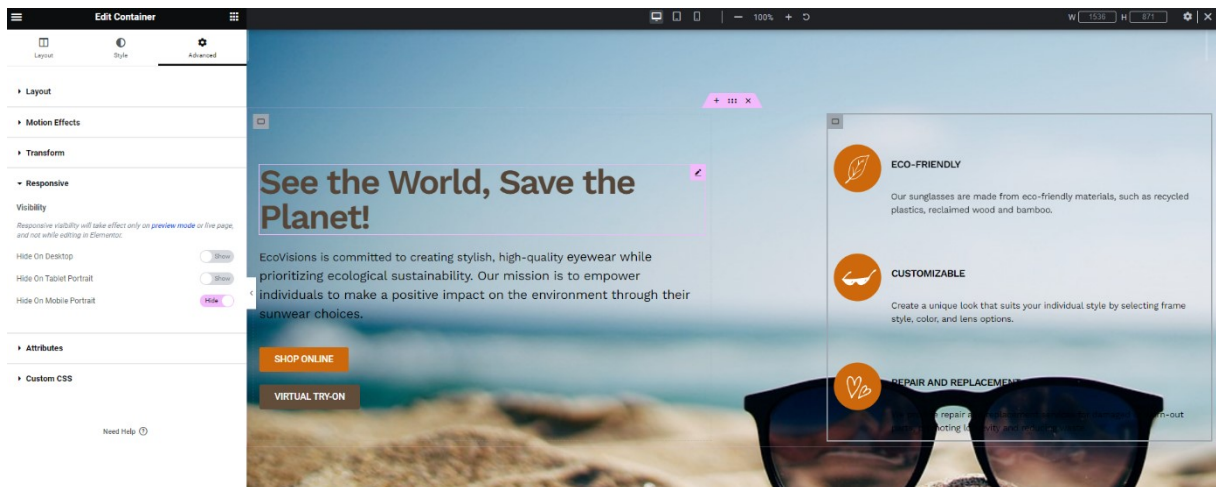

Elementor kuitenkin muunsi sivun automaattisesti responsiiviseksi, eli containerien ja elementtien sijoittelu muuttui julkaistulla sivulla esimerkiksi mobiilissa päällekkäisiksi. Käyttäjälle oli annettu rajatut mahdollisuudet editoida eri näyttökokojen näkymiä Responsive mode -osion alla. Esimerkiksi elementtien asetteluja pystyi halutessaan muokkaamaan ainoastaan mobiilikokoa varten, eivätkä nämä muutokset vaikuttaneet isompiin näyttökokoihin (Kuva 32). Elementor mahdollisti myös containerien ja elementtien piilotuksen halutusta näkymästä näyttökoon perusteella (Kuva 33 ja Kuva 34).

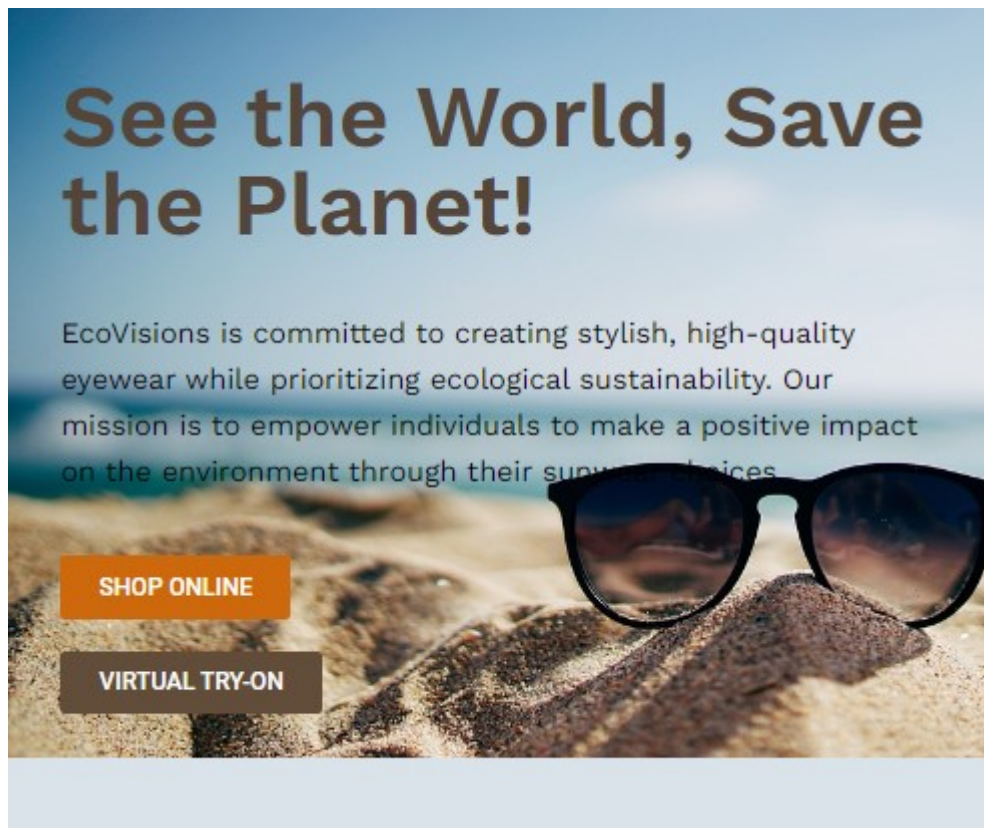
Kuva 32 Sivunäkymän muokkaukset tietokoneen näytöllä ja mobiilissa

Kuva 33 Kukin sisältöosio oli mahdollista piilottaa eri näyttökoissa

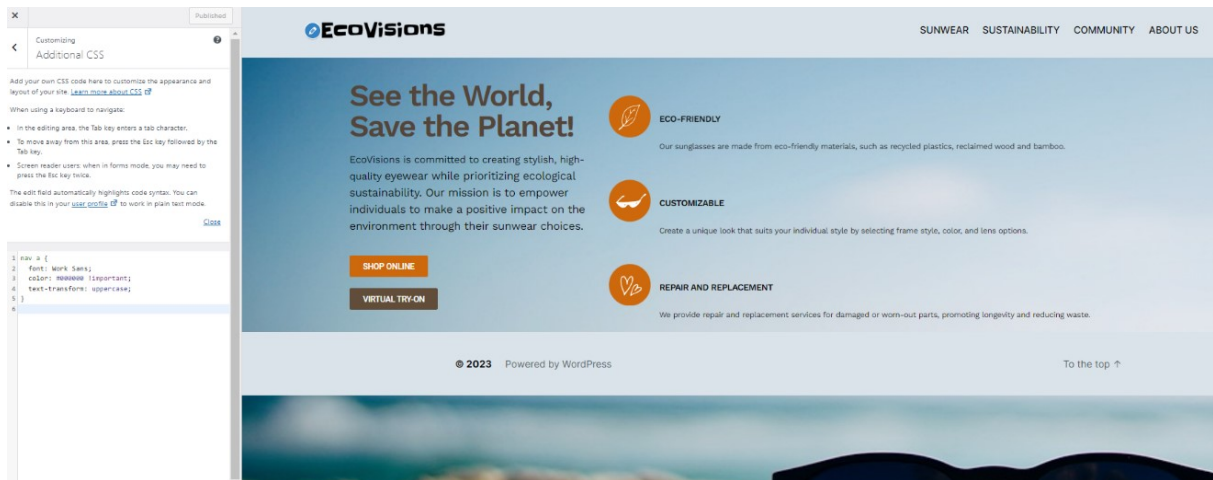

Kuva 34 Containerin piilotus mobiilinäkymästä toimi moitteettomasti julkaistulla sivulla

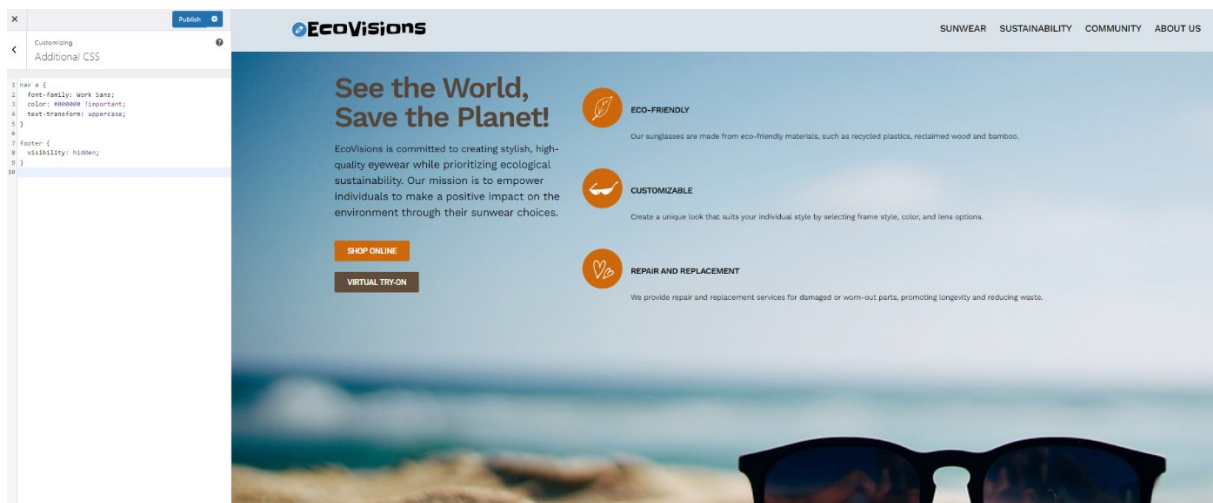
Navigaation lisääminen ja muokkaus osoittautui melko monimutkaiseksi tehtäväksi. Elementorin ilmainen versio ei sisältänyt Elementorin omaa navigaatioelementtiä, vaan sen käyttöönotto olisi vaatinut lisäosan päivitystä maksulliseen versioon. Ainut vaihtoehto navigaation lisäämiseen ilman erillisiä lisäosia oli käyttää WordPressin omaa navigaatiotyökalua, joka taas ei toiminut WordPressin Twenty Twenty-Two -teeman kanssa. Tämän teeman editointi perustuu uuteen Full Site -editing-työkaluun, jossa muun muassa navigoinnin muokkausmahdollisuudet ovat rajallisemmat kuin block-editorille suunnitelluissa teemoissa. Jouduin siis vaihtamaan toiseen teemaan, jotta pääsin muokkaamaan navigaatiota. Vaihdettuani WordPress-teemaa pääsin käsiksi Gutenbergin laajempaan ulkoasun muokkaukseen ja sen myötä sain hyödynnettyä kustomoitua CSS-koodia Elementorin ulkopuolella. Kustomoidun CSS-koodin avulla sain navigaation muotoilut suunnitelmani mukaisiksi (Kuva 35), sillä WordPressin tarjoamat valmiit editointimahdollisuudet navigaatiolle olivat suppeat.

Kuva 35 Elementor ei mahdollistanut navigaation muokkausta, vaan se tuli tehdä WordPressin asetusten ja kustomoidun CSS-koodin avulla

Hankaluudeksi muodostui myös se, että sivulla käyttämäni Elementor Canvas -sivupohja ei tukenut WordPressin omaa navigaatiota. Jouduin siksi vaihtamaan kesken suunnittelun Elementor Full Width -pohjaan ja tekemään uudelleenjärjestelyjä myös elementteihin. Full Width -sivupohja puolestaan lisäsi sivulle automaattisesti headerin (eli navigaation) lisäksi myös footerin. Sain kuitenkin piilotettua footerin sivunäkymästä kustomoidulla CSS-koodilla (Kuva 36).

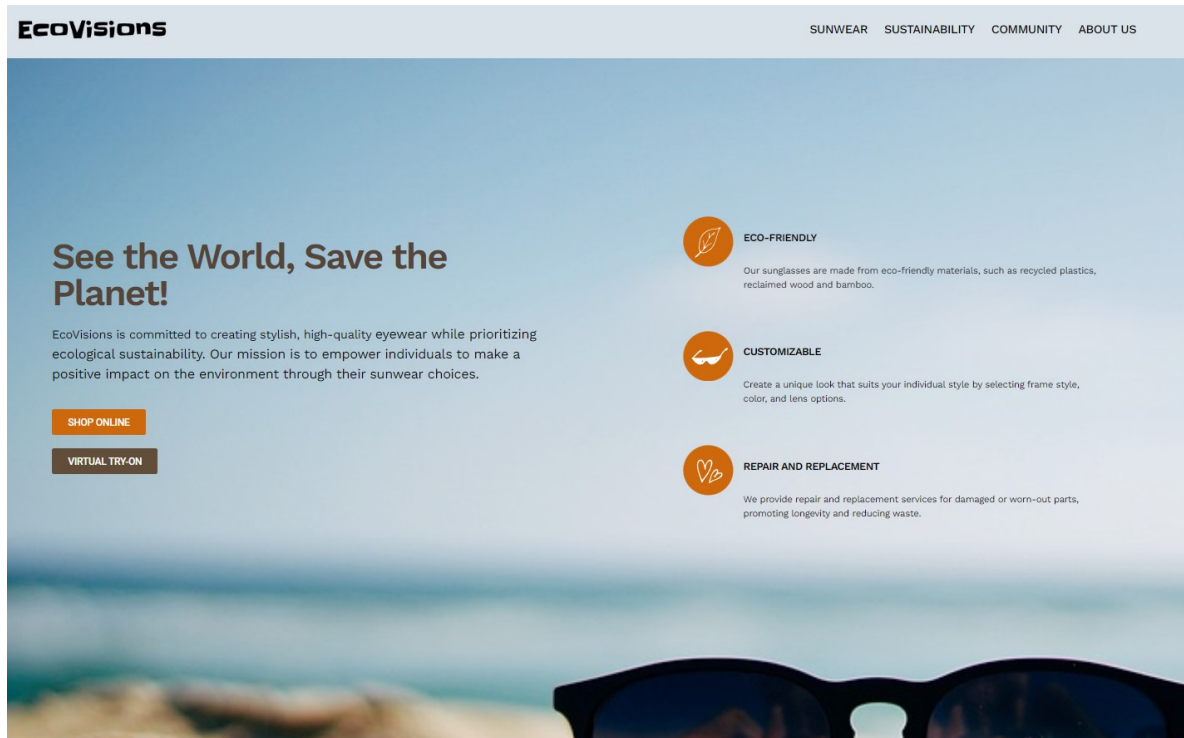
Kuva 36 Footerin piilotus onnistui kustomoidun CSS:n kautta.

Kokeilin vielä lisätä CSS-koodia korjatakseeni aiemmin Elementorissa esille nousseet ongelmat puuttuneen otsikkofontin kanssa. Myöskään WordPress ei tukenut otsikkofonttia suoraan, joten fontti olisi pitänyt lisätä sivustolle manuaalisesti tai erillisen lisäosan kautta.

Elementorilla onnistuin toteuttamaan laskeutumissivun, joka vastasi melko hyvin Figmalla tekemääni alustavaa suunnitelmaa. Ainoat ominaisuudet, joihin työkalu ei sellaisenaan taipunut, olivat otsikon fontin muokkaus ja CTA-nappien sijoitus vierekkäin (Kuva 37).

Kuva 37 Elementorilla suunniteltu valmis laskeutumissivu

8 Tulokset, johtopäätökset ja pohdinta

Kokosin laskeutumissivujen suunnitteluprosessin aikaisia havaintojani ennen tutkimusta laatimaani vertailumatriisiin (Taulukko 2). Molemmat sivunrakennustyökalut toimivat tarkoituksessaan hyvin ja onnistuin toteuttamaan tutkimusta varten suunnittelemani laskeutumissivun kummallakin sivunrakennustyökalulla. Joidenkin ominaisuuksien kohdalla löytyi kuitenkin eroavaisuuksia. Seuraavaksi käyn tarkemmin läpi tutkimustuloksia ja niiden pohjalta tekemiäni johtopäätöksiä vertailtava ominaisuus kerrallaan.

Taulukko 2 Vertailumatriisi tutkimuksen tuloksista

Vertailtava ominaisuus	Gutenberg + Spectra	Elementor
Käytettävyys		
Helppokäyttöisyys	Käyttö oli helppoa eikä vaatinut erityisosaamista. Muokkausnäkömää säilyi koko ajan samassa tilassa.	Käyttö oli nopeaa ja pääosin selkeää. Sivun muokkaus siirtyi erilliseen Elementor-näkymään, mikä saattaa vaatia käyttäjältä totuttelua. Käyttöliittymä oli kuitenkin intuitiivinen ja sen käyttö oli suhteellisen helposti opittavissa.
Virhetilanteet ja niiden ratkaisu	Editointinäkömää ei vastannut täysin lopputulosta, eli vaati säännöllistä julkaistun sivun tarkistelua.	Editointinäkömää vastasi hyvin lopullista julkaistua sivua.
Käytön tehokkuus	Sisältöjen muokkaus täytyi tehdä välilehdellä (ei suoraan elementissä itsessään), mikä aiheutti välillä väärin elementtien muokkausta.	Osa virheistä oli mahdollista ratkaista vain hankkimalla maksullinen lisäosa.
Työkalun joustavuus	Joihinkin virheisiin ei löytynyt täysin toimivaa ratkaisua valmiina. Käyttö oli nopeaa ja intuitiivista, mutta ennen käyttöön tottumista yksityiskohtien muokkausta joutui etsimään pitkään ja monesta paikasta.	Hankaluuksia aiheuttivat esimerkiksi navigaation rakennus ja muut WordPress-alustan rakenteelliset ominaisuudet.
Houkuttelevuus		
Visuaalisuus ja design	Gutenbergin tarjoamat visuaaliset muokkausmahdollisuudet olivat rajalliset: esimerkiksi rinnakkaisia elementtejä ei ollut mahdollista toteuttaa ilman erillistä lisäosaa.	Elementor tarjosi hyvät edellytykset visuaalisiin sisältöratkaisuihin, mutta maksuttoman version elementtivalikoima ei ollut erityisen laaja.
Sisältöelementit	Spectran laaja elementtivalikoima tarjosi lisämahdollisuuksia visuaalisempaan ilmeeseen. Valmiitkin sivupohjat ja elementit olivat melko laajasti personoitavissa.	Maksuttoman version muotoiluominaisuudet olivat rajalliset, eikä maksuton versio mahdollistanut kustomoidun CSS-muotoilun lisäämistä sivulle.

	Mahdollisesti kustomoidun CSS-muotoilun suoraan sivunäkymässä.	Omien CSS-muotoilujen hyödyntäminen onnistui kuitenkin WordPressin sisäänrakennetun ominaisuuden kautta tietyillä edellytyksillä.
Löydettävyys		
Tiedon löytäminen, ohjeet	Työkalu sisälsi lyhyitä ohjetekstejä. Laajempaa ohjeistusta työkalussa ei kuitenkaan ollut juurikaan saatavilla siinä hetkessä, kun sitä tarvitsi.	Lyhyitä ohjetekstejä oli saatavana joihinkin ominaisuuksiin heti muokkauksen yhteydessä.
Tiedon oikea-aikaisuus		Toiminnallisuudet noudattivat yhtenäistä logiikkaa joka elementissä.
Johdonmukaisuus ja standardit	Työkalun osioiden sijoittelu oli johdonmukainen, ja suurin osa asetuksista oli loogisesti löydettävissä.	Elementorin muokkausvalikon logiikka vaati välillä useita virheklkauksia, ennen kuin tietyn editointiosion löysi.
Uskottavuus		
Luotettavuus	Spectralla on runsaasti käyttäjiä ja sitä päivitetään säännöllisesti. Koska se rakentuu Gutenbergin päälle, oli yhteensopivuus melko saumatonta.	Elementor on suosittu työkalu, jota päivitetään säännöllisesti. Maksuton versio vaikutti kuitenkin toissijaiselta kehityskohteelta maksulliseen verrattuna.
Päivitykset		
Lisäarvo		
Työkalun ainutlaatuiset ominaisuudet ja toiminnallisuudet	Valmiit sivupohjat mahdollistivat entistä helpomman suunnittelun aloituksen. Elementtivalikoima oli laaja ja monipuolinen. Sivuosioille, kuten headereille ja footereille oli useita valmiita ulkoasuvaihtoehtoja.	Tekstisisältöjen suunnittelussa oli mahdollista hyödyntää tekoälyä. Revisioiden eli aiempien versioiden palautus sivun muokkauksessa oli nopeaa ja helppoa.
Hinnoittelu	Ilmainen	Ilmainen
Käyttäjältä vaadittu taitotaso	Perussisällön luominen ei vaatinut erityisosaamista. Tarkat muotoilut vaativat koodausosaamista CSS-muotoilujen muodossa, mutta se oli tehty helpoksi sisäänrakennetulla CSS-työkalulla.	Työkalun käyttö ei vaatinut erikoisosaamista, ja se soveltuu hyvin aloittelevallekin käyttäjälle pienen tutustumisen jälkeen. Koska Elementor ei mahdollistanut omien CSS-muotoilujen hyödyntämistä, vaati tarkempien muokkausten tekeminen käyttäjältä soveltamistaitoa ja esimerkiksi teeman yhteensopivuuden huomioimista.

8.1 Käytettävyys

Sekä Spectralla parannellun Gutenbergin että Elementorin käyttö oli intuitiivista ja melko helposti opittavaa. Kumpikin käyttöliittymä oli selkeä ja ominaisuuksien ja toiminnallisuuksien sijoittelut olivat pääasiassa loogisia. Spectran eduksi luen sen, että lisäosasta huolimatta sivun editointinäköymä säilyi koko ajan tutussa Gutenberg-sivueditorinäköymässä. Elementor puolestaan avautui kokonaan uudenaikaiseen omaan käyttöliittymäänsä, jonka opettelu tarkoitti Gutenbergiin jo tottuneelta uutta oppimiskäyrää. Elementorin editointinäköymä vastasi kuitenkin lopullista julkaistua sivua todenmukaisemmin kuin Spectra, jossa työskentely vaati julkaistun sivun tilanteen tarkistamista useammin. Responsiivisuuden huomioimisen merkitystä ei voi vähätellä, kun miettii mobiilikäyttäjien määrän kasvua viime vuosina. Molemmissa työkaluissa oli huomioitu responsiivisuus melko hyvin mahdollistamalla suunnittelu eri näyttökokoihin ja tarjoamalla tietyt perusominaisuudet asetteluiden ja elementtien muokkaukseen. Kumpikin työkalu toimi hyvin responsiivisten sivujen luomiseen. Suunnittelun edetessä työkalujen käytön tehokkuudessa tai helppoudessa ei ilmennyt merkittäviä eroja, mutta molempien työkalujen käytössä ilmeni kuitenkin joitakin hankaluuksia ja virhetilanteita. Elementorin kohdalla ongelmanratkaisu ja virheiden korjaaminen vaati kuitenkin Spectraa enemmän omaa selvitystyötä sekä aikaisempaa WordPress-tuntemusta.

8.2 Houkuttelevuus

Gutenbergin natiivieditorin visuaalinen tarjonta oli rajallinen, eikä mahdollistanut visuaalisesti yhtä näyttävien sivujen luomista kuin muilla työkaluilla: natiivieditori ei tukenut muun muassa rinnakkaisia elementtejä, jotka ovat jo lähes itsestäänselvyys nykyaikaisessa sivustokehityksessä. Spectra-lisäosa kuitenkin paikkasi hienosti tämän haasteen ja mahdollisti laajat sivunmuokkausmahdollisuudet sekä runsaasti valmiita, mutta silti kustomoitavia elementtejä ja sivuosioita sisällön luomiseen. Elementorin tarjoama sisältövalikoima oli riittävän monipuolinen, mutta selkeästi suppeampi kuin Spectran. Elementor ei myöskään Spectran tavoin tarjonnut käyttäjälle valmiita sivupohjia suunnittelun aloittamiseksi.

Elementorissa käyttäjällä ei ollut mahdollisuutta lisätä omaa kustomoitua CSS-koodia sivuston muotoiluun, vaan muokkaukset pystyi tekemään ainoastaan WordPressin teeman alla. Full Site -editing -teema kuitenkin aiheutti tässä kohtaa hankaluuksia, koska kustomoidun CSS-koodin lisääminen ei ollut mahdollista Full Site -editing-suunnittelua tukevissa teemoissa. Käyttäjän kannalta tällaisen ongelman ratkaiseminen ei ole

helppimmasta päästä, ellei aikaisempaa kokemusta sivustosuunnittelusta ole tai käyttäjä ei ole tutustunut eri teemojen ja WordPress-editorien ominaisuuksiin ja niiden yhteensopivuuteen. Ongelma tuli esille vasta Elementorilla sivustoa suunnitellessa, sillä Spectralla ensimmäistä sivua suunnitellessa sivunrakennustyökalun oma CSS-editori ohitti ongelman.

8.3 Löydettävyys

Eri ominaisuuksien löytäminen kummastakin työkalusta onnistui suurimmaksi osaksi hyvin, sillä valikkorakenteet olivat johdonmukaisia ja sama logiikka ja lainalaisuudet pätevät lähes kaikkiin osioihin ja elementteihin. Elementorissa oli kuitenkin välillä hankala hahmottaa, miten valikkorakenteiden välillä oli tarkoitus liikkua ja oikea reitti haettuun valikkoon oli hankala muistaa. Molemmissa työkaluissa oli hyödynnetty lyhyitä ohjetekstejä antamaan käyttäjälle lisätietoja, mutta Gutenbergissä ja Spectrassa näitä oli jonkin verran enemmän kuin Elementorissa. Kummassakaan työkalussa ei ollut kovin yksityiskohtaisia ja laajoja ohjeistuksia sisäänrakennettuna, vaan ohjeet löytyivät sivunrakennustyökalujen kotisivuilta.

8.4 Uskottavuus

Sekä Spectra että Elementor ovat suosittuja ja paljon käytettyjä sivunrakennustyökaluja, joita päivitetään säännöllisesti huomioiden nykyhetken asiakastarpeet. Spectran eduksi voidaan kuitenkin listata sen rakentuminen Gutenbergin päälle, mikä oli selvästi havaittavissa lisäosan yhteensopivuudessa Gutenbergin kanssa. Se teki käyttökokemuksesta saumattoman ja lisäosa tuntui kiinteältä osalta alkuperäistä Gutenberg-alustaa. Elementor puolestaan avautui kokonaan omaan käyttöliittymäänsä, mikä toisaalta tarjosi käyttäjälle kokonaisvaltaisemman kokemuksen työkalusta, mutta samanaikaisesti vei käyttäjän kauemmas alkuperäisestä käyttöjärjestelmästä. Elementorin heikkoudeksi on mainittava maksuttoman version karsittu ominaisuusvalikoima – suurin osa työkalussa esillä olevista elementeistä ja ominaisuuksista oli suljettu ilmaisen version käyttäjältä, mikä aiheutti turhautumista ja sekavuutta. Vaikka tämä varmasti on markkinointikeino uusien maksullisen version tilaajien houuttelemiseksi, loi se samalla vahvaa mielikuvaa siitä, ettei ilmainen versio ole sovelluskehittäjän ensisijainen kehityskohde maksulliseen lisäosaan verrattuna.

8.5 Erityisominaisuudet

Vaikka työkalujen tarjoamat toiminnallisuudet olivatkin suurimmaksi osaksi hyvin samankaltaiset, löytyi niiden sisältämistä ominaisuuksista kuitenkin muutama eroavaisuus. Spectran selkeimmät erottumistekijät ominaisuuksien osalta olivat valmiit sivupohjat sekä runsas valikoima elementeissä ja sivuosioissa. Valmiit sivupohjat tekevät suunnittelun aloittamisesta helppoa, sillä tottumattomampikin käyttäjä saa niiden avulla käyttöönsä valmiin, hyvin suunnitellun sivun, jota pystyy pienellä vaivalla personoimaan itselle sopivaksi. Laaja elementtivalikoima tarjosi käyttäjälle paljon vaihtoehtoja sivun visuaalisen ilmeen luomiseen ja valmiit sivuosiot helpottivat muun muassa navigaation ja footerin rakennusta. Elementor puolestaan oli tarttunut pinnalla olevaan trendiin ja lisännyt työkaluun mahdollisuuden tekoälyn hyödyntämiseen tekstintuotossa. Toiminnallisuus oli vielä beta-vaiheessa, mutta uskon, että sitä ollaan kehittämässä vahvasti eteenpäin. Käyttäjäkokemuksen kannalta myös selkeä revisioiden seuranta ja niiden nopea palautus helpotti suunnittelutyötä.

8.6 Käyttäjältä vaadittu taitotas

Molemmat sivunrakennustyökalut oli selkeästi suunniteltu käyttäjälle, jolta ei vaadita erikoisosaamista sivustosunnittelusta. Kumpikin soveltuu hyvin aloittelevalle käyttäjälle, joka on kuitenkin valmis hyväksymään tietyt rajoitteet esimerkiksi visuaalisessa ilmeessä. Kaikkia visuaalisia ominaisuuksia ei ollut mahdollista editoida täysin halutun kaltaisiksi pelkästään työkalun tarjoamien muokkausvalikoiden ja -ominaisuuksien avulla, vaan yksityiskohtaisemmat muutokset vaativat CSS-muotoiluja ja siihen liittyvää koodausosaamista. Spectrassa CSS-muotoilu oli työkaluun rakennettu sisäinen ominaisuus, mikä helpotti sen hyödyntämistä. Sisäänrakennettuna se saattaa myös madaltaa kynnystä CSS-koodin käytön aloittamiseen siihen tottumattomammankin käyttäjän kohdalla. Elementorissa taas omien CSS-muotoilujen hyödyntäminen itse työkalussa ei ollut mahdollista ilmaisversiossa, ja tämän kiertäminen vaati käyttäjältä enemmän soveltamistaitoa sekä ymmärrystä WordPress-ympäristöstä.

Sivustokehittäjän roolissa asiakkaalle (eli käyttäjälle) sopivaa työkalua valitessa on hyvä huomioida käyttäjän taitotas sekä käyttäjälle tärkeimmät ominaisuudet. Jos ajatellaan aloittelevaa käyttäjää, koen että Spectra on vertailluista työkaluista käyttäjäkokemukseltaan helpommin lähestyttävä ja omaksuttava, ja se tarjoaa kaikki oleelliset ominaisuudet sivunrakennukseen.

9 Yhteenveto

Tutkimusvaiheen aloitettuani huomasin pian, ettei Gutenberg sellaisenaan mahdollistanut toiveideni mukaisen sivuston toteutusta, sillä sen tarjoamat toiminnallisuudet olivat liian rajalliset. Tein siis päätöksen ottaa tarkasteluun mukaan Gutenbergin laajennuksena toimivan Spectran, jotta pystyin toteuttamaan keskenään vertailukelpoiset laskeutumissivut sekä Gutenbergillä että Elementorilla. Tutkimusvaiheessa toteutetun laskeutumissivun rakennuksessa nousi laajasti esille niin työkaluissa toistuvia samankaltaisia piirteitä kuin myös eroavaisuuksia. Kummankin sivunrakennustyökalun käyttäjäkokemus oli pääasiassa miellyttävä, tarpeeseen vastaava ja mahdollisti halutun lopputuloksen lähes täysin odotusten mukaiseksi.

Olin ennen opinnäytetyön aloitusta käyttänyt Elementoria hieman, ja silloin kokenut sen suhteellisen toimivaksi työkaluksi. Spectra sen sijaan oli minulle täysin uusi tuttavuus, eikä minulla ollut sen suhteen juuri ennako-odotuksia. Tutkimuksen perusteella voin kuitenkin todeta, että Spectralla paranneltu Gutenberg täytti odotukset ja tutkimuksessa määritellyt kriteerit Elementoria paremmin monilla osa-alueilla: se suoriutui sekä käytettävyyden, houkuttelevuuden ja uskottavuuden suhteen kilpailijaansa paremmin. Löydettävyyden osalta molemmat työkalut olivat melko tasoissa, sillä havaitut eroavaisuudet niiden välillä olivat pieniä, eivätkä ne olleet kovin merkityksellisiä kokonaiskäyttäjäkokemuksen kannalta. Lisäarvoa tuottavien, työkalun ainutlaatuisten ominaisuuksien suhteen, molemmissa työkaluissa oli hyvät puolensa. Koen kuitenkin, että Spectran tarjoamat työkalut ovat relevantimpia useimmille sivustosunnittelua tekeville käyttäjille. Esimerkiksi Elementorin erikoisuus, tekoälyn hyödyntäminen tekstintuotossa, on hauska lisäominaisuus, mutta sen käyttäjälle tuoma lisäarvo on vielä kohtuullisen pieni verrattuna Spectran valmiisiin sivupohjiin ja elementteihin.

Tutkimusta olisi mielenkiintoista laajentaa ottamalla tarkasteluun myös molempien työkalujen maksulliset versiot, jolloin ilmaisen version asettamat rajoitukset eivät vaikuttaisi käyttäjäkokemukseen. Elementorin maksuton lisäosaversio oli ominaisuuksiltaan maksutonta Spectraa karsitumpi, mikä vaikutti Elementorin kokonaisarvioon kilpailijaansa nähden erityisesti käytettävyyttä ja uskottavuutta vertaillessa. Uskon, että jos maksullisetkin ominaisuudet olisivat mukana vertailussa, voisi käyttäjäkokemus työkalujen välillä olla lähempänä toisiaan.

Lähteet

Canziba, E. (2018). *Hands-On UX Design for Developers: Design, Prototype, and Implement Compelling User Experiences from Scratch*. Packt Publishing Ltd.

Divi. (n.d.). *Divi Demo* [kuva].

https://www.elegantthemesdemo.com/?et_fb=1&disableUpdateCacheData=1 (haettu 3.10.2023)

Elegant Themes. (n.d.). *The Most Popular WordPress Theme In The World And The Ultimate WordPress Page Builder*. <https://www.elegantthemes.com/gallery/divi/> (haettu 3.10.2023)

Elementor. (n.d.). *Pick the Pro Plugin Plan That's Right for You*. <https://elementor.com/pricing-plugin/> (haettu 3.10.2023)

Hilferty, J. (11.12.2020). *Choosing the Best Page Builder Solution for Your WordPress Site*. WP Engine. <https://wpengine.com/resources/choosing-best-page-builder-solution-wordpress-site/> (haettu 2.10.2023)

Morville, P. (21.6.2004). *User Experience Design*. Semantic Studios. http://semanticstudios.com/user_experience_design/

Nichols, K. & Chesnut, D. (2014). *UX For Dummies*. John Wiley & Sons.

Nielsen, J. (3.1.2012). *Usability 101: Introduction to Usability*. NN/g Nielsen Norman Group. <https://www.nngroup.com/articles/usability-101-introduction-to-usability/>

Nielsen, J. (15.11.2020). *10 Usability Heuristics for User Interface Design*. NN/g Nielsen Norman Group. <https://www.nngroup.com/articles/ten-usability-heuristics/>

Norman, J. & Nielsen, J. (n.d.). *The Definition of User Experience (UX)*. NN/g Nielsen Norman Group. <https://www.nngroup.com/articles/definition-user-experience/> (haettu 20.9.2023)

Pereyra I. (2023). *Universal Principles of UX: 100 Timeless Strategies to Create Positive Interactions between People and Technology*. Rockport Publishers.

- Rehman, A. (26.10.2023). *10 Best WordPress Page Builders Reviewed & Tested in 2023*. Cloudways by DigitalOcean. <https://www.cloudways.com/blog/wordpress-page-builders/>
- Räsänen P., Anttila A-H. & Melin H. (2005). *Tutkimus menetelmien pyörteissä*. PS-Kustannus.
- Saksa, T. (30.3.2023). Maailman suurin verkkosivujen moottori, WordPress murroksessa. *HAMK Beat*. <https://blog.hamk.fi/hamk-beat/maailman-suurin-verkkosivujen-moottori-wordpress-murroksessa/>
- SiteOrigin. (n.d.). *SiteOrigin Page Builder. The Free Responsive WordPress Page Builder*. <https://siteorigin.com/page-builder/> (haettu 4.10.2023)
- SiteOrigin Premium. (n.d.). *Get The Complete Experience With SiteOrigin Premium*. <https://siteorigin.com/downloads/premium/> (haettu 4.10.2023)
- Spectra. (8.8.2023). Introducing Spectra Pro: Empower your web design journey with Pro-level abilities! *Spectra blog*. <https://wpspectra.com/spectra-pro-announcement/>
- Sreeraj, N. (10.10.2022). *Full Site Editing In WordPress – Everything You Need To Know*. WP-Content. <https://wp-content.co/wordpress-full-site-editing/>
- Szerovay, K. (28.2.2022). *UX Honeycomb — The 7 Aspects of UX Design*. UX Knowledge Base. <https://uxknowledgebase.com/ux-honeycomb-the-7-aspects-of-ux-design-cc662589cc8b>
- Trinity College. (n.d.). Gutenberg versus Classic Editor. *Trinity Domains*. <https://domains.trincoll.edu/creating-a-website-using-wordpress/gutenberg-versus-classic-editor/> (haettu 28.9.2023)
- Usability.gov. (n.d.). *User Experience Basics*. U.S. General Services Administration. <https://www.usability.gov/what-and-why/user-experience.html> (haettu 20.9.2023)
- Visual Composer. (n.d.). *Build WordPress Websites At Scale*. <https://visualcomposer.com/> (haettu 3.10.2023)

Vittaniemi, N. (27.2.2023). *Suosituin tapa rakentaa sivustoja (Page Builder, Gutenberg yms.) – 2023* [päivitys suljetussa ryhmässä]. Facebook.

<https://www.facebook.com/groups/wpwoofi/posts/2196520510549056/> (haettu 18.10.2023)

WordPress. (n.d.-a). *Elementor Website Builder – More than Just a Page Builder*.

<https://wordpress.org/plugins/elementor/> (haettu 3.10.2023)

WordPress. (n.d.-b). *Page Builder by SiteOrigin*. [https://wordpress.org/plugins/siteorigin-](https://wordpress.org/plugins/siteorigin-panels/)

[panels/](https://wordpress.org/plugins/siteorigin-panels/) (haettu 4.10.2023)

WordPress. (n.d.-c). *Visual Composer Website Builder, Landing Page Builder, Custom Theme Builder, Maintenance Mode & Coming Soon Pages*.

<https://wordpress.org/plugins/visualcomposer/> (haettu 3.10.2023)

WPBeginner. (21.8.2023). 6 Best Drag and Drop WordPress Page Builders Compared

(2023). *WP Beginner Blog*. <https://www.wpbeginner.com/beginners-guide/best-drag-and-drop-page-builders-for-wordpress/>

Liite 1: Aineistonhallintasuunnitelma

Opinnäytetyön aikana pidetään päiväkirjaa, johon kerätään tekijän havaintoja tutkittavista sivunrakennustyökaluista. Tämä tieto analysoidaan opinnäytetyötä varten. Päiväkirjaa säilytetään tekijän tietokoneen C-asemalla, ja siitä tehdään säännöllisesti varmuuskopioita OneDrive-pilvipalveluun. Päiväkirjaa säilytetään C-asemalla ainakin vuoden verran opinnäytetyön valmistumisesta. Vain tekijä pääsee käsittelemään aineistoa. Työ ei sisällä arkaluonteisia tietoja, jotka vaatisivat erityisiä toimenpiteitä tietoturvan tai tietosuojan kanssa. Työssä ei käsitellä henkilötietoja eikä muita luottamuksellisia tai salassa pidettäviä tietoja.

Opinnäytetyön aineiston ja tulokset omistaa tekijä.

Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

1. En halua hyödyntää tai antaa tutkimusaineistoa jatkokäyttöön

Tutkimusaineistoa ei jatkokäytetä. Opinnäytetyön tekijä säilyttää aineiston tietoturvallisesti vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jotta opinnäytetyön tulokset voidaan tarvittaessa varmistaa ja hävittää tämän jälkeen aineiston tietoturvallisesti.